

Právnický Úvěstník

Novisád, 1938 augusztus 5, péntek

Urednik — Szerkesztő
ANDRÉE DEZSÓ

19. évfolyam 212. szám

RUNCIMAN:

Barátja kívánok lenni mindenkinek

Hodzsa: A szudétanémet párt tervezete végleges tárgyalási alapnak tekintendő — A nemzetközi helyzet nem javult, — állapítja meg a francia sajtó

Prágából jelentik: Runciman lord feleségével és kíséretével együtt szerdán délután fél háromkor megérkezett Prágába. A Wilson-pályaudvaron Newton angol követ, Benes elnök képviselője az elnöki szertartásfőnök, Hodzsa miniszterelnök nevében Materna miniszteri tanácsos, továbbá Zenkl prágai főpolgármester, a szudétanémetek nevében pedig Kundt és Bedekovszky képviselők fogadták. A pályaudvar előtt hatalmas tömeg gyűlt össze. A lord és felesége a prágai Acron-szállóban szállt meg, ahol nekik és kíséretüknek 15 szobából álló lakosztályt tartottak fenn.

»JÓAKARATOT KÉREK«

A délután folyamán lord Runciman kísérei jelenlétében fogadta a csehszlovákiai és a külföldi sajtó képviselőit, akik előtt rövid nyilatkozatot tett megbízatásáról. A feladatot — mondotta — nem ő kereste, hanem arra az angol kormány kérte fel. Negyvenéves közéleti szereplése során azt tapasztalta, hogy a legnehezebb problémákat is meg lehet oldani, ha a megoldáshoz a jóakarát és a meggyőzésre való törekvés szellemében látnak hozzá. Ezért az összes érdekelttől jóakaratot kérek. Tanulmányozni kívánom az összes lehetőségeket, a megoldásra váró kérdéseket és remélem, hogy a problémák mélyére hatolhatok. Nem vagyok ellensége senkinek, hanem barátja kívánok lenni mindenkinek. A lord nyilatkozatát azonnal fejezte be, hogy a nyilvánosságot munkájának eredményéről időről-időre tájékoztatni fogja.

AZ ATTELEPÍTÉS KÉRDÉSE

Prágából jelentik: A »Sudeten-deutsche Pressebriefe« foglalkozik azzal a tervvel, hogy a csehszlovákiai nemzetiségi keveredést, amely egyik oka a surlódásoknak és az ezekkel kapcsolatos ellentéteknek, áttelepítések útján szüntessék meg. A terv — írja a lap — amennyiben a gyakorlatban megfelelően hajtanák végre, alkalmasnak látszik arra, hogy a különböző nemzetiségek elkülönítése és elhatárolása útján megszüntesse a szudétanémetek és a csehek között évszázadok óta fennálló vitákat.

Ez az angol indítvány, amely már eljutott az illetékes helyek elé is, a népesség kicserélésével rendezett nemzeti települési viszonyokat teremthet és nagy mértékben elősegítheti a békét, bár nem tagadható, hogy a terv keresztülvitelének nagy nehézségek állnak útjában.

NÉMET HIVATALOS VÉLEMÉNY

Berlinből jelentik: A német külügyminisztérium hivatalos lapja, a »Deutsche Diplomatisch-Politi-

sche Korrespondenz« Runciman lord prágai kiküldetéséről ezeket írja:

Lord Runciman küldetése nagy mértékben hozzájárulhat az ellentétek enyhítéséhez. Bizonyos azonban, hogy ő maga sem tekinti magát döntőbírónak és nem akar majd ítélni idegen népek sorsa felett. Lord Runciman magánemberként érkezett Prágába, azonban szerepe komoly jelentőséggel ruházta fel, hogy küldetését az angol közvélemény bizalma kíséri.

Semmi nincs még lezárva

Hodzsa miniszterelnök — mint tegnap röviden jelentették — válaszolt Kundt szudétanémet képviselő ismeretes öt kérdésére. Az erről szóló prágai jelentés így hangzik:

a kormány nemzetiségi statumtervezete, továbbá a nyelvtörvénytervezet, az önkormányzat kérdésében eddig átadott tervezetek és a szudétanémet párt július 7-i ismeretes megoldási terveze továbbra is érdemleges megbeszélés tárgya és végleges tárgyalási alapnak tekintendő. Semmi sincs még lezárva, miután a tervezetek az együttes törvényhozási munka céljaira készültek.

A szudétanémetek június 27-i tervezetének ama része tekintetében, amely tulmegy a kormány javaslatainak keretein, a kormány álláspontját később fogják közölni, legkésőbb a szudétanémet párt többi javaslatának letárgyalása után.

A válasz azzal végződik, hogy az eddigi megbeszéléseket a kormány és a szudétanémet párt között folytatják és azokat hivatalos tárgyalásokká alakítják át.

MINDEN ELŐITÉLETTŐL MENTESEN

Prágából jelentik: A prágai sajtó élénken foglalkozik Runciman lord érkezésével. A Ceske Slovo hangsúlyozza, hogy a cseh közvélemény minden előítélletől mentesen várja Runciman lord munkáját. A csehek nincsenek elragadtatva attól, hogy Csehszlovákia belügyei nemzetközi ügyé válnak, de biznak az angolok hagyományos tárgyilagosságában, — írja a lap. A Narodny Listi azt sürgeti, hogy Csehszlovákia ügyé-

ben Franciaország vállalja magára a döntőbíró szerepét.

A MAGYAR PÁRT EMLÉKIRATA

Prágából jelentik: A prágai kormány felkérésére az egyesült magyar párt törvényhozói terjedelmes emlékiratban tették bírálattá tárgyává a kormány nemzetiségi törvénytervezetét. Az emlékirat hangoztatja, hogy a párt csak a legfőbb kérdések bírálatára szorítkozik, tekintettel arra, hogy csak rövid idő állott rendelkezésére a törvénytervezet tanulmányozására, másrészt a tervezet szövege sem végleges még.

A párt általános bírálatában emlékeztet azokra a régebbi megnyilatkozásokra, amelyekben kétséget kizáróan kidomborította, hogy a csehszlovák köztársaságban élő magyarság mostani jogállománya nem éri el azt a mértéket sem, amelyet a jelenleg érvényben levő törvények feltételeznek és mélyen

alatta van annak az erkölcsi mértéknek, amelyet ezek a körülmények és a békés együttélés gondolata megkíván. Kifejezésre juttatja a párt azt is, hogy a Csehszlovákiaiban élő valamennyi nemzet teljes egyenjogúsága és egyenrangúsága az az elv, amelyre a jövő rendezést fel kell építeni. A gazdasági és földrajzi szempontok indokolják, hogy a magyarság a maga önkormányzatát a Szlovákia adandó területi önkormányzat, valamint Kárpátaljának törvényben is biztosított önkormányzata keretébe illesztve, valósítsa meg. Ezek olyan kérdések, amelyek a jelenlegi alkotmány keretében nem oldhatók meg és így elkerülhetetlen az új alkotmányozó nemzetgyűlés egybehívása. A pártnak átadott statumtervezet ezekre a felvetett kérdésekre nem ad választ, sem megoldást. Általános alapelveket tartalmaz, amelyek legnagyobb részben már eddig kodifikálva voltak, sajnos, anélkül, hogy a gyakorlatban jogi biztosítékot nyújtottak volna azoknak, akiknek javára törvénybe foglalták.

EGYENJOGUSÁG ÉS EGYENRANGUSÁG

Az egyesült magyar párt véleménye szerint nem a nemzetiségi statumról szóló törvényt kellene megalkotni, hanem a köztársaságban élő nemzetek egyenjogúságát és egyenrangúságát kodifikáló törvényre volna szükség. Csehszlovákiaiban olyan nagyszámú és nagy települési nemzet él, hogy azok közül egyik sem lehet csupán kiegészítő része a csehszlovák nemzet életterének, csak azért, hogy az állam határai harcászati és bizonyos földrajzi feltételeknek megfelelőjenek. Azok a nemzetek, amelyekről eddig mint nemzeti kisebbségekről volt szó, mindenütt a határ mentén az anyaország társadalmi életében élnek, ezeknek tehát teljesjogu hazát kell adni a köztársaság területén.

Nemzeti önkormányzat és jóvátelet: ez a két fontos, minden részletet magában foglaló program-pont az, amelyet minden történelmi népcsoport vall és amelyért hosszú idő óta harcol.

Míg jogpolitikai kérdésekben az egyes új alapelvek né-

Reggeli levél

Üsd, vágd, nem apád!

Nagy teremben ültünk, Noviszádnak talán a legnagyobb befogadó képességű előadótermében. Ezerkét-száz ember tolongott, izgult és kiabált mögöttünk. A karzatokról szinte kidagadtak az embercsomók, lent a nézőtéren székekre álltak, úgy nézték kidülledt szemekkel a színpadot, amely pedig még teljesen üres volt. Füttty süvöltött, ordítás harsant a fülledt levegőben, holott még nem is kezdődött a nagy mérkőzés. Riadtan néztünk magunk körül, szinte nem is hittük, hogy a jólismert négy fal között vagyunk, ahol egész más hangokhoz vagyunk szokva. Itt láttunk és hallottunk már sok világhírű énekesnőt és énekest. Nagyszerű hangversenyek megindítóan szép melódiái szálltostak a levegőben, operákat és tragédiákat, nagyszerű magyar műkedvelő előadásokat néztünk végig, itt mulattatta a közönséget Jusnij felejthetetlen Kék madár társulata, itt mondtak emelkedett szellemű beszédeket a női és az általános emberi jogokról, sok mindent láttunk már ebben a teremben, de sohasem ilyen üvöltést, amelynek az a tenorja: üsd, vágd, nem apád.

Először a fiatalok jönnek. Feláll két 16 év körüli gyerek, a »ring« két sarkába. Ugyalászik első komoly szereplésük. Mindkettőről leri a féltelém. Még nem gyakorlott ökölvívők, még nem tudnak közönyös arcot erőltetni magukra. Az ember nézi a két erős, egészséges fiatal gyereket és sajnálja őket az elkövetkezendő ütések miatt. Közülök ma egyiknek okvetlenül a padozaton kell hevernie, összeverten, végsőkig kimerülten és megszegegyülten ezerkét-száz ember előtt.

Megkondul a harang és a két gyerek összeugrik. Kegyetlenül püfölik egymást, komoran döng a mellkasuk. Léleketük elful, izzadság csurog róluik és a közönség ahelyett, hogy felháborodna ilyen értelmetlen verekedésen, vagy szánna a két oktalan gyereket, együtt üvölt az ütésekkel és buzdítja kedvencét. Ujabb párok jönnek, újabb vad verekedés. Az egyik olyan ütést kap az orrcsontjára, hogy elvágódik és alig tud fel-tápázkodni. Szédül, inog, de ellenfele máris hozzáugrik, cinikus dühvel öklözi vissza a földre. A lelkiismeretes ember zsebében dühében kinyílik a bicska, szeretné vasravezetni az ökölvívőket és minden eszeveszett drukkerüket. De nem történik semmi, az öklözés folyik tovább. A közönségben feléled az ősi, értelmetlen pusztítási vágy, mindenki úgy érzi, hogy most ő üt, öl, pusztít, megfizet minden bajért és szenvedésért, zsarnokian hatalmaskodik a másik felett.

Néhány józanabb néző rosszalóan csóválja a fejét: Ejnye, ejnye, eddig azt hittük, hogy csak Amerikában ilyen vad a közönség. Igen, nálunk is ilyen vad, sőt még a legelőkelőbb londoni szalonokban is hasonló képes lenni, ha az öklöt teszik meg az erő mérésének eszközeül és a horogütést nevezik ki a dicsőség legmagasabb fokának. Ha az emberi jó és rosszindulatok százméteres síkfutá-

II. sportbemutató a Noviszádi Református Olvasókör nyári színpadán

szombaton, folyó hó 6-án este fél 9 órakor. Bemutatásra kerülnek: a női ifjúsági és szenior csoportok szabad- és szertorna gyakorló 15.— és 10.— dináros árban elővételben kaphatók Abraham kereskedésében és a Kör házfelügyelőjénél. — — —

A TORNA-BEMUTATÓ UTÁN TÁNC

— Folytatás az első oldalról —

mi jóvátételt szándékoznak nyújtani, addig más téren ezek az alapelvek meghagyják azt a tényleges helyzetet, amely a nemzeti kisebbségek szempontjából rendkívül hátrányos. Ilyen a helyzet például az iskolák terén, az elbocsátott közalkalmazottak és a nyugdíjasok esetében, a bankpolitikában és a földbirtok megosztásában. Elsőrendű fontosságu az állampolgársági kérdés rendezése is.

Az egyesült magyar párt véleménye tehát az, hogy a nemzetek teljes egyenjogúságát kimondó törvénnyel egyidejűen egész sor más törvényt kell hozni, amelyek a jóvátétel kérdését a közművelődés, a gazdasági élet és a szociális gondoskodás terén a gyakorlatban is megvalósítják. A nemzeti egyenjogúság és egyenrangúság, valamint a szükséges jóvátétel gyakorlati megvalósítása pedig csak akkor nyerhet életet, ha biztosítjuk azt az alapelvet, hogy minden nemzet a maga ügyeit önmaga intézheti, vagyis ha elvben elfogadják és gyakorlatilag megvalósítják a nemzeti önkormányzatot.

ÜDVÖZLIK RUNCIMANT

Prágából jelentik: A Prágai Magyar Hírlap csütörtöki száma angolnyelvű vezércikkben üdvözli lord Runcimant megérkezése alkalmából. A cikk bevezetőben változja azt a helyzetet, amelyben a nemzetiségeknek Csehszlovákiában az elmúlt 20 év alatt részük volt és kifejti, hogy a fejlődésnek elkerülhetetlenül a mai helyzethez kellett vezetnie. Rámutat a cikk arra, hogy nemcsak német-cseh, hanem magyar-csehszlovák, lengyel-csehszlovák, sőt szlovák-cseh és rutén-cseh probléma is van Csehországban. A magyar nemzeti csoport tisztelettel köszönti a nagy brit nemzet fiát — írja a lap —, aki eljött közénk, hogy tanulmányozza a helyzetet és tanácsot szolgáltson az állam felelős vezetőinek, valamint a nemzetiségek képviselőinek. Hangoztatja a lap, hogy a magyarság a történelem során állandóan függetlenségéért és szabadságáért küzdött.

A PESTER LLOYD A STATUTUMRÓL

Budapestről jelentik: A magyar lapok is behatóan foglalkoznak a csehszlovák nemzetiségi szabályzattal. A Pester Lloyd azt írja, hogy a javaslat a tulajdonképpeni kérdés megkerülését jelenti. Csehszlovákia voltaképpeni nemzetiségi problémáját az a kérdés jelenti, hogy a csehek hajlandók-e feladni a nemzeti állam gondolatát és elismerni a nemzetiségi államot, amelyben egyenrangú és

önkormányzattal bíró nemzetiségek élnek vagy pedig megmaradnak a feltétlen egyeduralom mellett. A statutum szerzői továbbra is a nemzeti állam mellett foglalnak állást.

NINCS TITKOLNIVALÓ

Prágából jelentik: A félhivatalos Prager Presse vezércikkben üdvözli lord Runcimant és többek között ezeket írja:

Csehszlovákia üdvözli Nagybritannia nemhivatalos képviselőjét, mert tudja, hogy kisebbségi politikájában nincs semmi eltitkolni való. Csehszlovákia ismételtén késznek nyilatkozott arra, hogy bármely nemzetközi fórumnak megengedi annak felülvizsgálását, hogyan teljesíti a kisebbségi jogok terén fennálló kötelezettségeit és hogyan bánik kisebbségeivel. Nem először történik, hogy a csehszlovák kisebbségi politikát nemzetközi tényező teszi bírálat tárgyává. Az az ellenőrzés, amelyet a Népszövetség — rendeltetéséhez képest — a kisebbségi jogok terén gyakorol, ugyanilyen ellenőrzést jelentett a világ közvéleménye számára is és kitünt, hogy Csehszlovákia nemzetiségi politikája hosszú évek óta mindig a legjobb hírnévnek örvendett. Voltak ugyan időnként panaszok a csehszlovák kisebbségi politika el-

sában a rosszindulatnak harmincméteres előnyt adunk — mint az ökölvívőmérkőzéseken is — akkor természetes, hogy a rosszindulat ér előbb célba.

A falusi kocsmák gyakori bicskázását legalább 70 százalékból az ott kialakult közhangulat okozza és nem az, hogy a nép vérében több a szurkálási hajlam, mint a városi lakosságban. Ha a csárdában táncoló lányok titkon megcsodálják a szurkáló hőst, akkor az ittas legény zsebéből hamar előkerül a bicska, hogy ezzel szerezzen magának dicsőséget. Ha a hírhedt kocsmái verekedő fia a táncmulatságon már egy könnyed és kellőképpen alkalmazott »par-

don« szócskával elintéztetnek tekinteti a pillanatnyilag súlyosnak látszó sértéseket is, akkor ez a jobb közszellemnek, az észszerűbb nevelésnek a jele és nem annak, hogy a vér vizzé vált.

Az ökölvívás által felkeltett örületes tömeghangulatnak csak egy ellenszere van: az ilyen mérkőzések betiltása és az egészséges versengési szenvedélynek a labdarugás, az atlétika (birkózáson kívül) és a többi szép, nemes sport felé való terelése.

Különbö az emberek még az elkerülhetetlen időnél tovább mozognak azon a szinten, amelynek jelmondata: üsd, vágd, nem apád.

(t. b. i.)

len is és amikor a Népszövetség illetékes tényezői ezeket a panaszokat beható vizsgálat alá vették, a különböző nemzetek szakértőinek ismételtén alkalmuk volt ezekkel a problémákkal foglalkozni. De egyetlen esetben sem történt meg, hogy ez a teljesen tárgyilagos és a kisebbségek jogait a legnagyobb mértékben védő fórum Csehszlovákia kisebbségi politikáját elítélte volna. Ellenkezően, kitünt, hogy a panaszok többnyire tulmentek a tulajdonképpeni kisebbségvédelem keretein és inkább bizonyos csoportok politikai programjainak keresztülvitelére irányultak. Csehszlovákia mindig nagybecsülte a nemzetközi közvélemény érdeklődését kisebbségi politikája iránt és sohasem utasította vissza a nemzetközi jog alapelveinek alkalmazását ezen a téren. Maga Csehszlovákia volt az, amely különböző kisebbségi jogi viták alkalmából, így például a Lengyelországgal támadt ismeretes viszály során is kijelentette, hogy nem zárkózik el a nemzetközi ellenőrzés és vizsgálat elől.

GAZDASÁGI PROBLÉMÁK

Londonból jelentik: A Financial News tevékenyebb angol gazdasági politikát követel, főleg Csehszlovákiával szemben. A lap szerint lord Runciman küldetése során valószínűen nagy súlyt vet a gazdasági kérdésekre is. A cikk kiemeli, hogy eddig maga a csehszlovák kormány nem kívánt közvetlen gazdasági segítséget Angliától. A gazdasági támogatás azonban megjavítaná a szudétánemet vidékek gazdasági helyzetét is és ezzel hozzájárulna az általános békés rendezéshez. Ez ellen Berlin is aligha emelhetne jogos kifogást. A lap végül rámutat arra, hogy Angliának Magyarországot is gazdasági támogatásban kell részesíteni.

TANÁCSKOZÁSOK LONDONBAN

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnök szerdán délután, vidéki nyaralását megszakítva, Londonba érkezett. Először a gyarmatiügyi miniszterrel tanácskozott a palesztinai helyzetről, majd Halifax külügyminisztert fogadta. Este elutazott Skóciába. Halifax angol külügyminiszter, aki ugyancsak nyári pihenését megszakítva tért vissza Londonba, a miniszterelnökkel való tárgyalás előtt hosszabb megbeszélést tartott a Londonba visszatért lord Perth római angol nagykövettel.

WILSON KÖVET VARSÓBAN

Varsóból jelentik: Wilson, Amerika berlini nagykövete szerdán Varsóba érkezett, ahol az amerikai követségen lakik. A nagykövet varsói és prágai utazása — mint jelentettük — tájékoztató jellegű.

Szombaton
aug. 6-án

Gyimesi vadvirág

Az előadás után tánc!

Jegyelővétel: Kulai szövevényeknél és Dániel András hentesüzletében

— Folytatás a második oldalról —

A FRANCIA SAJTÓ RUNCIMAN UTAZÁSÁRÓL

Párisból jelentik: Az Oeuvre a következőket írja: Egész Európa érdeklődéssel kíséri lord Runciman rendkívüli közép-európai küldetését. Feladata egyike a legnehezebbeknek. Eddig semmiféle közefedésre sincs kilátás Hitler és a szudétánémetek, illetve a csehszlovák kormány között. A legutóbbi események során a légkör egyáltalán nem javult.

A Jour szerint nem lehet a csehszlovák néptől azt kívánni, hogy lemondjon létalapjairól.

Mint Berlinből jelentik, a német sajtó foglalkozik az újabb határsértéssel.

RUNCIMAN HODZSÁNÁL ÉS BENESNÉL

Prágából jelentik: Lord Runciman csütörtök délelőtt udvariassági látogatást tett Hodzsa miniszterelnökénél, majd 12 órakor Benes elnökénél tiszteleggett, aki villásreggelin látta vendégül.

Bertram német repülő sikeres világkörüli utja

Lisszabonból jelentik: Hans Bertram német repülő világkörüli utja során Lisszabonba érkezett. A német távirati iroda lisszaboni tudósítójának ezeket mondotta:

— Utazásommal azt akartam bizonyítani, hogy a fennálló légi járatokon menetrendszerű pontossággal körül lehet repülni a világot. Ezt sikerült is elérnem, annak ellenére, hogy az egyik helyen sajnálatos baleset következett: egy nap késést szenvedtem. Remélem, hogy ma este 10 ór 5 perckor megérkezem Berlinbe.

Ötvenegy fokos hőség Newyorkban

A hőhullámnak sok halálos áldozata van

Berlinből jelentik: Berlinben szerdán a nagy hőség után hirtelen hatalmas zivatar tört ki, felhőszakadásszerű záporosodás kíséretében. A villám több helyen becsapott a villamosvasut vezetékébe és emiatt többórás forgalmi zavar támadt. Egyes helyeken a gépkocsik tengelyéig ért a víz. Több helyen jég is esett. A szélvihar fákat tépett ki és sok ablakot bezúzott.

Newyorkban és az Egyesült Államok keleti partján már tíz napja hihetetlen hőség uralkodik. A hőséget a levegő nagy páratartalma különösen kegyetlenné teszi. Szerdán a hőmérő már 92,7 Fahrenheit fokra emelkedett, ami 51,5 Celsius foknak felel meg. Ilyen nagy hősegre már évek óta nem volt példa. A hőség sok halálos áldozatot követelt. Newyorkban és környékén a szükségmunkák szünetelnek. Az emberek százezrei közterekben és strandokon keresnek enyhülést.

A balkáni egyezmény államai és Bulgária között megkötött szaloniki egyezményről példát adtak az aláírók a nagyhatalmaknak a szerződések békés revíziójára

A beográdi „Politika“ a szaloniki megegyezés hatásáról

A beográdi „Politika“ tegnapi számának első oldalán a fenti címmel egész oldalas cikket közöl, amelyben a szaloniki egyezmény kihatásával foglalkozik. Párisi tudósítójának jelentése alapján közli, hogy Franciaországban és Angliában egyaránt nagy meglepéssel fogadták az egyezmény aláírását, amely igazolja, hogy

a háború után megkötött szerződések a mai viszonyokhoz is lehet alkalmazni, anélkül, hogy egyoldalú szerződészegést követnének el.

A szerződések megváltozását háború nélkül lehet megvalósítani és a realizmus sem nevezhető már a jogi ideológiák halálos ellenségének. Anglia és Franciaország egész külpolitikája a jelen pillanatban abban az irányban halad, hogy az indokolt érdekeket kielégítsék a nemzetközi jog megsértése és az érdekelt felek jószomszédi viszonyának megsértése nélkül.

Párisban azt hiszik, hogy a szaloniki egyezmény megkötésének két irányban lesz következménye. Elsősorban elhárítja azokat az akadályokat, amelyek megnehezítették Bulgáriának a balkáni paktumhoz való csatlakozását.

A második fontos következménye, hogy milyen hatást váltott ki a szaloniki egyezmény a magyaroknál. Magyarország követelése sok tekintetben hasonló ahhoz, amit Bulgária támasztott és aminek Szalonikiben eleget tettek. Azután, amit Szalonikiben elértek, azt hiszik, hogy Magyarországon bizonyos revizionisták helyzete nagyon meggyengül és igen kedvező kilátások lesznek arra, hogy békés úton rendezzék azokat a kérdéseket, amelyek Magyarországot szomszédaitól elválasztják.

Mindenesetre igen fontos precedens van már. Azért azt hiszik, hogy Magyarország kevesebbet gondol majd

eddig barátaiival — ami eddig sem volt számára minden kellemetlenség és komoly veszély nélkül —, mert

most fennáll annak lehetősége, hogy békés úton és sokkal gyorsabban kielégíthessék követeléseit, amennyiben azok kielégíthetők és megvalósíthatók.

A Politika római tudósítója a római lapok londoni jelentése alapján azt írja, hogy

a brit hivatalos körök azt várják, hogy Magyarország Bulgária útját fogja követni

és hogy ő is tárgyalásokat kezd szomszédjaival, hogy velük hasonló és ugyanolyan alapon nyugvó szerződést kössön, mint Bulgária. Ennek az egyezménynek az alapján Magyarország szomszédai ugyanolyan biztosítékok esetén, Magyarország katonai egyenjogúságát is elismernek, amint ezt a balkáni egyezmény államai tették Bulgáriával.

Súlyos konfliktus a jahorei szultán és az angol kormányzó között

A szultán négyszer mondta, hogy „talak“ és egy táncosnót vesz el feleségül

MAJDNEM TRÓNKRIZIST OKOZOTT EZ A CSINOS HÜLGY

Lidia Cecil Hill, 24 éves angol kabarétáncosnő, aki majdnem trónválságot okozott a távoli keleten

Az angol közvéleményt nem egyszer izgatják a gyarmatokon lejátszódó különös események. Egy ilyen

esemény foglalkoztatja most erősen a közvéleményt, mert komoly konfliktus tört ki Ibrahim jahorei szultán, a jahorei angol kormányzó és a singapori angol kolónia között. Ibrahim szultán az elmúlt hónapokban

négyszer mondta feleségének, akit Skóciából hozott magával egy írógép mellől, hogy „talak“ (takarodj), ami maláj szokások szerint éppen olyan jogérvényű, mint ha Európában a bíróság mondta volna ki az ágytól és asztaltól történő elválást.

Az angol társaság már azt sem nézte jó szemmel, hogy a szultán egy kis skót gépirőleányt vett el feleségül, de belenyugodtak, mikor a szultán az esküvő alkalmából 500.000 fontot adományozott saját vagyonából Singapore kiépítésére. A felháborodás most ujult erővel tört ki, mikor híre ment annak, hogy

a szultán visszaküldte feleségét Skóciába és tekintélyes végkielégítést adott neki és amikor kiderült, hogy mindez azért történt, mert a szultán a londoni Grosvenor Houseban felfedezett egy Lidia Hill nevű kabarétáncosnót, akit el akar venni feleségül.

A táncosnő meg is érkezett anyjával Singaporéba, ahonnan csodaszép briliánssal tért vissza Londonba és azzal a boldog reménnyel, hogy hamarosan a szultán felesége lesz. A

jahorei angol hatóságok azonban e házasság terve miatt

szociális bojkott alá helyezték a szultánt

és a szultán és az angolok között rendkívül feszült lett a viszony. A szultán nem fogadta a nála jelentkező kormányzót, amikor a kormányzó az angol királyné születésnapja alkalmából kerti ünnepséget rendezett, a szultán tüntetően moziába ment s az angolok golfpályáját, mely az ő tulajdona, bosszúból fákkal és bokrokkal ültetette be. Emiatt az angolok tiltakozó gyűléseket rendeztek, de hiába, a szultán hajóra szállt és Londonba utazott s attól tartanak, hogy a szép Lydia után ment vagy esetleg — érte.

LÉGVÉDELMI GYAKORLATOK PETROVGRÁDON

Augusztus hónap folyamán Petrovgradon sorozatos légvédelmi gyakorlatokat tartanak, amelyeken több ízben repülőgépek is részt vesznek. Augusztus 5-én, pénteken jelképes légvédelmi és elsőtétítési gyakorlatot tartanak. A fellevések szerint a képzelt repülőgépek reggel 9 órakor támadást kísérelnek meg az államvasuti műhely, délután 3 órakor a cukorgyár és a város központja, este 11 órakor pedig újra a város központja ellen. A támadás kezdetét az összes gyárak szirénabugása jelzi, az általános riadóra pedig félrevertik az összes templomok harangjait. A riadójelre megszűnik az uccai forgalom, a járókelőknek a legközelebbi kapualjba kell behúzódnia, a járműveknek is meg kell állni. Az esti gyakorlat alkalmával 10 percre kikapcsolják az uccai világítást és a lakásokban is el kell oltani a lámpákat vagy úgy befűggönyözni, hogy a világosság ne szűrődjön ki. A légvédelmi gyakorlat befejezését is szirénabugás jelzi.

HALLÓ!

Port Said és Szuez között új katonai utat építettek a brit és egyiptomi katonai hatóságok. Ennek az utnak az építése 448.000 egyiptomi fontba fog kerülni. A »szuezi csatorna« részvénytársaság igazgatósága most ülést tartott és elhatározta, hogy az utépítéshez a maga részéről 300.000 egyiptomi fonttal fog hozzájárulni.

Berlinben aláírták a német-francia kereskedelmi szerződést, amely rendezti az osztrák csatlakozás után beállott gazdasági és pénzügyi változást.

Newyorkban egy hét leforgása alatt két földrengést éreztek. A sok milliós város lakossága körében meglehetősen izgalmat váltott ki a földrengés, bár az nagyon könnyű volt. Connecticutban is érezték a földrengéseket, de itt sem okozott semmi kárt a föld megmozdulása.

Zürichben a svájci nemzeti ünnep megünnepelésé alkalmával összetűzésre került a sor a rendőrség és a »nemzeti front« hívei között. A rendőrség ugyanis nem engedte meg a felvonulást a »nemzeti front« hívei számára, akik ennek ellenére is felvonultak. A rendőrség gumibotokkal oszlatta fel a menetet és ennek során több személy megsérült.

A belga Ardenneknél augusztus 16. és 20. között nagyszabású hadgyakorlatot tartanak. A belga vezérkar a mostani hadgyakorlaton akarja kipróbálni a motorizált csapatok teljesítő képességét az Ardenneknél nehéz terepén. A mostani hadgyakorlat 1933 óta az első, amelyen nagy csapatalkulatok különböző területeken harci gyakorlatokat folytatnak majd.

A prágai belügyminisztérium illetékes osztályán — értesülésünk szerint — ezidőszere több, mint száz ezer Bécsből érkezett beutazási kérvény vár elintézésre.

A kérvények valamennyien az előírt hivatalos séma szerint kezdődnek: »Alulírott N. N. osztrák állampolgár, ezidőszere több, mint száz ezer Bécsből érkezett beutazási kérvény vár elintézésre.«

A prágai belügyminisztérium azonban csak egészen megindokolt esetekben ad vízumadásra engedélyt a bécsi konzulátusnak, főleg olyanok részére, akik valamilyen más külföldi államba való beutazási engedéllyel már rendelkeznek és csak ideiglenesen óhajtanak csehszlovák területen tartózkodni. Huzamosabb időre szóló tartózkodási engedélyt csak az kaphat, akinek a cseh állam területén már az Anschluss előtt ingatlanja volt és annak ma is tulajdonában van.

A norvég fővárosban tartózkodó Beck lengyel külügyminisztert kedden délelőtt kihallgatáson fogadta a király. Utána a lengyel külügyminiszter látogatást tett Eigerwald miniszterelnökénél, majd a külügyminiszternél, akik később viszonzották a látogatást. Neuman osztrák lengyel követ ebédet adott Beck külügyminiszter tiszteletére, aki délután a norvég nemzeti kiállítását tekintette meg.

Rómában rövidesen fajnemelési kutató intézetet létesítenek. A hivatalos lap közli a rendeletet, amely tíz millió lírát engedélyez a munkálatok céljaira.

Egyél kenyeret...

A kenyér nem hizlal, de az izomműködés főforrása, amely megóv az idegességtől és elősegíti a népszaporodást

BUDAPEST. — A »Természettudományi Közöny« most megjelent júliusi számában érdekes cikket írt dr. Weber József a kenyérről. Kimutatja, hogy

az emberi szervezet legfontosabb tápanyaga a kenyér,

s téves az a közhit, mintha hizlalna. Gyakran gyógyszer a szervezetnek.

A KENYÉR TÁPLÁL — DE NEM HIZLAL

— Tárnyilagos orvostudományi vizsgálatok bizonyítják, — írja — hogy a kenyér táplál, de nem hizlal. A szervezet a kenyér szénhidrátját szőlőcukorrá alakítja át, egy részét a májban megfelelő alakban

raktározza, tartalékolja és szükség esetén mozgósítja.

Az ilyen módon létrejött szőlőcukor minden izommunka főtényezője.

— A kenyér szervezetünk legfontosabb energiaforrása. A szervezetben azonban üzemi zavarok is lépnek fel, megbetegedhetik. Az üzemi zavarok egy részében zsír halmozódik fel, bekövetkezik az elhízás.

— Az elhízás okait kutatva nem is olyan régi tankönyvekben azt látjuk, hogy a lustaság és túlbő étkezés előkelő helyet foglal el az elhízás okai fejezetében. Innen került az elhízottak indexére a kenyér és ebből az időből származik a kenyérevéstől való féltel.

A modern orvostudomány a túlételezési elméletet megdöntötte.

de sajnos, a kenyérkerülés, mint csökkenés, túlételezés, mint elhízás, a túlételezés elméletének korszakában az elhízást, a kóros kövérséget úgy fogták fel, mint egy banküzem, ahol sok a betét, tehát gyarapszik a bank. A bank gyarapodása azonban a kiadásoktól is függ. A hatalmas lendületet vett orvostan állatkísérleti és klinikai vizsgálatainak eredményei

gyökeresen átalakították gondolatmenetünket

e tekintetben is és megvilágították az elhízás valódi okait.

MI OKOZZA A HIZÁST?

E vizsgálatok szerint ugyszólván kizárólag a belső elválasztású mirigyek: pajzsmirigy, hipofízis, nemi mirigyek, a központi idegrendszer kóros elváltozásai, valamint örökség okozzák az elhízást.

Hogy milyen uton-módon, az e cikk keretében nem tárgyalható, de bizonyos, hogy egyikük vagy másuk minden elhízásnál kimutatható mint ok.

— Mint látjuk, ilyen okok között a kenyér már nem szerepel, de

nem szerepel a hizókurákban sem,

vagy ha igen, csak nagyon alárendelt módon, mint a szervezetbe beviendő tápanyagok vevőszere. A katonaság ésszerű okokból, a szegényebb néprétegek pedig ösztönszerűleg a legerősebb kenyérfogyasztó és

elhízásról közöttük alig esik szó.

Állításunkat igazolja az is, hogy csökkent táplálékfelvétellel mellett komoly kóros elhízás léphet fel, viszont egészséges emberekben végzett túltáplálási kísérletek sohasem vezetnek elhízásra, ha a szabályozás jól működött, mert a jól szabályozott szervezet a fokozott táplálékbevitel ellen az éhségérzet hiányával védekezik. Bátran állíthatjuk, hogy

a kővér ember túlzott étvágya nem oka, hanem következménye, tünetje betegségének.

Hízásra hajlamos, vagy elhízott embertársainknak tehát azt ajánljuk, hogy egyéni, vagy a szomszédoktól ajánlott diéták és a kenyérfogyasztás csökkentése helyett forduljanak orvoshoz;

az ő feladata az elhízás okainak kiderítése és ennek ésszerű kezelése.

A KENYÉR FONTOS VITAMINOKAT TARTALMAZ

— A kenyérnek étlapunkból való kihagyása egyébként is célszerűtlen és egyenesen

bűn a szervezettel szemben.

Miért? Már rámutattam, hogy az izomműködés főforrása a kenyér. A gép az izomzat, a kenyér a benzin. Egy másik fontos élettani szerepe a kenyérnek a bélműködés szabályozásában áll.

Az életet elkeserítő székrekedés, bélrenyheség egyik főoka a kenyérszegény táplálkozás.

A kenyér tartalmazza ugyanis a bélműködés legtermészetesebb ingerét, a cellulozent nevezett salakot. Ez az em-

beri szervezet részéről fel nem szívódó tömeg mozgatója a beleknek, hiánya a bélmozgás ingerének elmaradását jelenti.

— De a kenyér az emberi élet fenntartására nélkülözhetetlen vitaminokat is tartalmaz

és pedig B1 és E-vitamint. A B1 vitamin hiánya, illetőleg megvonása okozza a beriberi nevezetű kínzó idegbetegséget.

— Az E-vitamin élettani hatására vonatkozólag folynak még a kutatások, de már eddig is kiderült róla, hogy

hiánya a kísérleti nőstény állatok meddőségét, a hímek termékenységi képtelenségét okozza.

Ha sikerülni fog az emberre való hatását megállapítani, úgy

népszaporodási szempontból is igen nagy jelentőségre tehet szert.

Már eddig is sikerült vele asszonyok szokványos elvetését megakadályozni. Legnagyobb mennyiségben a buza csíra olaja tartalmazza, de van a gabonában, tehát a kenyérben is.

A cikk írója a továbbiakban kimutatja, hogy fontos élettani feladata a kenyérnek a bélbaktérium flórájának szabályozása. A bélbaktériumok különböző betegségeket okozhatnak, a kenyér a belső környezetben vegyi félnek tekinthető, gyakran gyógyszer, hiánya megbetegedésre vezet.

Az épülő Beograd

Az év első hat hónapjában magánépületek építésére 95,000.000 dinárt fordítottak

Az első hat hónap mérlege jóval tu szárnyalja a múltévi első félév építési mérlegét

Az építés múlt évi mérlegéből kitűnik, hogy Beogradban tavaly 333 új ház épült, mintegy 128.000.000 dináros költséggel. Az utóbbi években Beograd területén csökkent az építkezés és csak a múlt évben mutatkozott élénkség az építkezés terén. Különösen megfigyelhető volt, hogy a közvetlen központ és a központhoz tartozó utcákban mennyi új ház épült, ami kizárólag a régi házak nagy megadótatásának következménye.

Az idei év, az eddigiekből ítélve, semmiben sem marad a tavalyi mögött, sőt bizonyosra vehető, hogy még túl is szárnyalja azt. Már az év első hónapjaiban észlelhető volt a nagy építkezési láz, bár az építkezésekhez szükséges anyagok jóval drágábbak voltak, mint az 1937-es évben. A közelmúltban ezek az anyagok normálizálódtak és ma már nem akadályozzák az építkezést. A múlt év első felében 188 házat építettek, harminchat pedig újraépítettek. Az építkezésekre 78.000.000 dinárt költöttek. Földszintes házat hetvennyolcat építettek, egyemeletes 39, kétemeletes 25, háromemeletes 25, négyemeletes 12, ötemeletes 8 és hatemeletes ház 1 készült.

Az idén az első hat hónapban 239 épületet készítettek, mintegy 95.000.000 dinár értékben. A házak közül földszintes 81, egyemeletes 31, kétemeletes 22, háromemeletes 26, négyemeletes 17, ötemeletes 12 és hatemeletes 1 készült, ezenkívül 49 házat átépítettek. Emellett megállapítható, hogy az idén sokkal nagyobb a befektetett tőke, mint az elmúlt évben volt, ami már abból is kitűnik, hogy az első félévben 17 millióval többet költöttek építkezésekre, mint tavaly. Ezeknél a számadatoknál nem veszik számba a középületeket, csupán a magánházakat, a középületek száma különben jóval meghaladja majd az elmúlt évet.

Beograd arculatára nagyon jellemző lesz az idei év, mert végre kiépülnek a Terázia sarkai, kivéve a Szkoplyan-

ska uccai és a Delini patika sarkot. Az eddigiekből ítélve, az építkezési munkálatok egész a késő őszi beálltáig serényen és a legnagyobb iramban folynak majd, az esetben pedig, ha az idei őszi enyhe lesz, a munka egészen a téli hónapokig tart. Meg kell említeni még, hogy az épülő magánházakon kívül az idén kell elkészülnie a stadionnak, a kikötői középületeknek, az Operának, az igazságügyi palotának és a többieknek. Megemlítsük még a Beograd város szépitészeti építkezéseit, amelyekre szintén az idén kerül sor, az esetben, ha a város aláírja a százharmincmillió kölcsönt. Ha mindezekre valóban sor kerül az idén, akkor 1938 számokban jóval felülmúlja az eddigi évek építkezéseit.

Két ismeretlen ember Beogradban ópiumos cigarettával kábítja el áldozatait, majd kifosztja őket

Beogradban az utóbbi napokban több retjéyes lopás, illetőleg rablás történt. Két ismeretlen ember ópiumos cigarettával elkábított két uccai fagylaltárst és a pénzüket elvitték.

A lopás mindkét esetben a következőképpen játszódott le: Az egyik ismeretlen fagylaltot kért az árústól, azonban nem fizetett neki. Kijelentette, hogy nincs pénze. Kárpótlásul cigarettával kínálta meg az árúst, aki elfogadta.

Alig szippantott egyet-kettőt, elvesztette eszméletét.

Leültették a kocsi mellé, pénzt elszedték, majd eltávoztak. A fagylaltárst csak három óra múlva tért eszméltre.

Orvosi vizsgálat megállapította, hogy a fagylaltárstokat ópiumos cigarettával kábították el. A rendőrség nyomozást indított a ravasz tolvajok után.

Tüzek Kikindán

Tegnap három helyen is nagy tűz pusztított

Kikindán tegnap a vöröskakas napja volt. A délelőtti órákban Jányics Riszta pék házában veszedelmes tűz támadt. A tüzet gondatlanság okozta: Jányics inasa hamut vitt ki az udvarba, leöntötte a pelyvarakás közelébe, majd visszatért, hogy vizet vigyen és elloccsolja. Mire visszatért, a pelyva meggyulladt és csakhamar lángokban állt a szalmakazal, majd a felszer és a műhely is. Alig kezdődött meg a tűzoltás, amikor a lángok villámgyorsan átharapóztak a szomszédos Reich Péter kádármester udvarán kazalba, rákótt 5 hold buzára is és most már két helyen csapkodtak ég felé a lángok. A tűzoltóság minden erejét megfeszítve dolgozott, sikerült is megakadályoznia a tűz tovaterjedését, de a buza, a felszer és a műhely a tűz martaleka lettek. A kár meghaladja a 10.000 dinárt. Az épület és az elégett kisebb értékű gazdasági felszerelés nem voltak biztosítva, így a kár nem térül meg. A rendőrség nyomozást indított annak megállapítására, hogy a tüzért teljes mértékben Jányicsot terheli-e a felelősség.

Palatinus István ismert kikindai lakos együtt lakott házában Miklós nevű kefékötő fiával, aki nem régen kefékötőgyárat létesített a házában. A munkálatokhoz szükséges anyagot a padlásra halmozták fel. Tegnap kéménytűz keletkezett, idős Palatinus azonnal nagy vödör vízzel ment fel a padlásra, hogy majd a vizet beönti a kéménybe és ezzel elfojtja a tüzet. Amint kinyitotta a kémény ajtaját és leöntötte a vizet, hirtelen nagy gőz csapott ki az ajtón és súlyos égési sebeket ejtett Palatinus arcán és kezén. Az idős férfi nagy nehezen levánszorgott a padlásról és jelentette a tűzoltóságnak, hogy ég a háza. A kivonult tűzoltóság alapos munkát végzett, sikerült is neki meggátolni a tűz garázdalkodását, azonban a háztető, valamint a padlásra felhalmozott nagymennyiségű anyag mind kárba veszett. A kár meghaladja a 70.000 dinárt.

A szentai Ipartestület 50 éves jubileuma alkalmával helyezik el a kultúrterem alapkövét

A szentai iparosság körében mintegy másfél évvel ezelőtt hatalmas lelkesedéssel indítottak akciót iparos kultúrterem felépítésére. Ebbe az akcióba maga az Ipartestület is bekapcsolódott s rendelkezésre bocsátotta üres telkét erre a nemes célra, amit az Iparkamara is jóvá hagyott.

Ezután megkezdődött a szentai iparosság körében a gyűjtés a kultúrterem javára. Ez a gyűjtés nem csak az iparosság körében, hanem a város minden lakosánál szíves támogatásra talált, úgyhogy rövid időn belül siker koronázta a fáradságot és ma már biztosítva van a szentai iparos kultúrterem felépítése. Maga Szentá városa is 10.000 dinárt utalt ki erre a célra s nem zárkózik el attól, hogy az építkezések során újabb összeget utaljon ki. Azok az iparosok és munkások, akik nincsenek abban a helyzetben, hogy pénzzel támogassák az akciót, felajánlották, hogy ingyen dolgoznak, vagy pedig kocsijaikat bocsájtják díjtalanul rendelkezésre. Így az építőmunkások százhuszan ajánlották fel, hogy több napot ingyen dolgozzanak.

A nemes lelkesedésnek meg is van az eredménye, mert már annyi anyag gyűlt össze, hogy az építkezést a 15-én történelmi ünnepélyes alapkövelhelyezés után meg is kezdik.

Tovább tartanak a harcok a szovjet-mandzsu határon

A japánok Hankau felett 37 kínai repülőgépet lelőttek

Tókiói jelentés szerint a szovjet csapatok visszavonultak a csankufengi arcvonalról. Japán katonai és politikai körökben a határösszetűzéseket továbbra is nyugodtan itélik meg. Ezekben a körökben kijelentik, hogy Japán semmiféle olyan lépést nem tesz, amely a helyzetet még jobban kiélezné. Japán ennek megfelelően csak annyi katonai erőt tart készenlétben, amennyi a szovjet-mandzsu határ biztosítására elegendő.

A legújabb jelentések szerint az ellenségeskedések ismét kiújultak. A szovjet csapatok, amelyek szerdán eredeti állásaikba vonultak

vissza, az éjszaka folyamán Sasapingtől északnyugatra és Csankufengtől délkeletre egyidejűen támadásba mentek át. A támadást világitórakéták fényénél hajtották végre. A gyalogságot nehéz tüzéség is támogatta. A tókiói hadügyminisztérium közlése szerint a harc még mindig tart. Kimenetele még bizonytalan, de a hadügyminisztérium valószínűnek tartja, hogy a szovjet csapatokat ismét visszaverik.

Tókiói jelentés szerint Hankau felett szerdán légi harc folyt, amelynek során a japánok 37 kínai gépet lelőttek.

A szovjet mozgósít

Párisból jelentik: Az Agence Fournier jelenti Chabarovszkából, hogy a szovjet három szibériai évjáratot mozgósított. A Chabarovszkban állomásozó csapatok egy részét utnak indították a csankufengi dombokért küzdő orosz csapatok megerősítésére.

Ugyancsak a francia lapok jelentik, hogy Blücher tábornagy Sztalin akarata ellenére és Moszkva hozzájárulása nélkül kezdte meg a hadműveleteket. Blücher szabad kezét követel Moszkvától, hogy a japánokat elűzze Csankufeng vidékéről, amelynek szerinte rendkívüli hadászati jelentősége van. Híre jár, hogy Sztalin Blücher haditörvényszék elé akarja állíttatni, hogy felelősségre vonassa azért a vereségért, amelyet a szovjet csapatok az eddigi harcok alatt szenvedtek.

Kirándulás Szlovéniába és Délszerbiába

Augusztus végén ismét különvonat megy Budapestre és a Balatonra is rendez kirándulást a Putnik

Több ízben jelentettük már, hogy a Putnik és a Fruska Gora turistatársaság augusztus 13. és 16-ika között különvonattal kirándulást rendez Szlovéniába. Indulás Beogradból augusztus 13-án este 6 órakor, érkezés Jeszenicére augusztus 14-én reggeli 5.30 órakor, Jeszenicén a kirándulók három csoportra oszlanak. Az egyik csoport a Lesese—Bléd állomásról autóbusszokkal Blédbe megy, a másik csoport Jeszenicéről Bisztrica—Bohinyi tóra megy, ahová reggel 6.19 órakor érkeznek meg. A harmadik csoport folytatja az utat Kranjszka Gorára és 8.05 órakor érkezik oda.

Visszatérés Jeszenicéről hétfőn, augusztus 15-én este 19.30 órakor, érkezés Beogradba kedden, augusztus 16-án 7 órakor.

A kirándulás ára: Beograd—Jeszenice és vissza III. osztályon 180 dinár, II. osztályon 250 dinár. Noviszád—Jeszenice és vissza III. osztályon 200 dinár, II. osztályon 280 dinár. Vinkovci—Jeszenice és vissza III. osztályon 145 dinár és II. osztályon 200 dinár.

A kirándulónak egy hálókocsit is csatolnak, amelyen az oda és visszautazásra 365 dinárért lehet bérbevenni egy ágyat. Értékökcsit szintén kapcsolnak a vonathoz. A szállodai szobák és napi ellátás ára 70 és 150 dinár között mozog, a szállók osztályozása szerint.

Jelentkezni legkésőbb augusztus 10-ig lehet a Putnik és a Fruska Gora társaság szervezeteinél.

A Fruska Gora turistatársaság augusztus 22. és 27. között különvonattal kirándulást rendez Budapestre. Ezidő alatt egynapos kirándulást tesznek a Balatonra is. A kirándulók együttes utlevéllel utaznak. Az ut ára Beogradtól Budapestig és vissza III. osztályon 260 dinár, II. osztályon 360 dinár. Noviszádtól Budapestig és vissza III. osztályon 220, II. osztályon 300 dinár. Jelentkezni legkésőbb augusztus 17-ig lehet.

A Putnik és a Fruska Gora társaság harmadik nagyszabású kirándulása Délszerbiába, az ohridi tóra vezet. A kirándulók olcsó különvonaton mennek Nisen, Szkoplyén és Bitolyon keresztül az ohridi tóra, majd onnan a preszpáni tóra. Ez a két tó nemcsak Délszerbia legszebb helye, hanem vadregényes fekvésével, ősrégi kolostoraival és vizeseivel ugyszólván egyedüláll egész Európában. A kirándulók szombaton, augusztus 6-án este fél 7 órakor indulnak Beogradból különvonaton, másnap, vasárnap délben Bitolyban ebédelnek és vasárnap este már Ohridba érnek. Vissza Beogradba augusztus 12-én reggel 7 óra 40 perckor érkeznek. Közben megtekintik az ország legdélibb részének gyönyörű vidékeit, fűrödhetnek az ohridi és preszpáni tóban, a rendezőség változatos és érdekes utiprogramról gondoskodott.

A kirándulás árai a következők: Beogradtól csak Szkoplyéig és vissza II. osztályon 200, III. osztályon 140 dinár.

Vonaton Beogradtól Bitolyig, utána Bitolytól Ohridig autokáron és ugyanúgy vissza II. osztályon 340 dinár, III. osztályon 260 dinár. Kirándulás Ohridből a Szent Naum kolostorhoz még külön 40 dinár.

Reggeli, ebéd, vacsora és éjjelezés szállodákban az egész hatnapos ut tartamára valamennyi borraivalóval és illetékkel együtt 350 dinár.

Azok, akik vidékről indulnak, kiindulási helyükről Beogradig és vissza 50 százalékos vasúti jegyet kapnak.

Tűzijáték, fűvárosi zenekar és dzsesszenekesek a szuboticaí ujságíróklub kerti mulatságán

Videkről is nagy az érdeklődés a nyári ünnepély iránt

A szuboticaí ujságíró klub szombaton este rendez meg idei nyári ünnepélyét, amely a szezon legnagyobb szabású, legsikerültebb mulatságának ígérkezik. A kerti ünnepélyt a pályaudvarral szemben levő Szokol-palota szép kertjében rendezik meg, amit erre az alkalomra gyönyörűen felszítettek. A garden-party rendezőbizottsága minden intézkedést megtett, hogy a közönség kényelmes elhelyezéséről és szórakoztatásáról gondoskodjék. A hatalmas parkban megfelelő számú asztalokat helyeznek el, a táncosok számára parkettet állítanak össze, a zenét Pátkay Sándor, a szuboticaí származású kütünő hegedűművész, a beogradí rádió zenekarának állandó tagja, a rádió zenészeiből alakított dzsessz-zenekarával látja el. A zenekarral együtt ismertnevű rádió-dzsesszenekesek is közreműködnek a mulatságon. A bárban különféle cocktail-eket és hűsítőket szolgáltatnak, Poldi, a kütünő cigányprimás muzsikája mellett.

A mulatság egyik attrakciója lesz, hogy Forray Zoltán, a kütünő budapesti rajzolóművész karrikaturákat készít a mulatság résztvevőiről.

Az ujságíróklub mulatsága iránt nemcsak Szuboticaíban, hanem az egész környéken nagy érdeklődés nyilvánul meg annál is inkább, mert szombaton a vidékiek vikendjeggel utazhatnak Szuboticaíra.

A sztaribecsei önkéntes tűzoltó testület 60 éves jubileuma

A sztaribecsei Önkéntes Tűzoltó Testület augusztus 28-án, vasárnap, ünnepi meg fenállásának 60 éves jubileumát. Ugyanakkor felszentelik a testület új zászlóját is. Az egyesület vezetősége a jubileumi ünnepségek vértokéül a testnevelésügyi minisztert kérte fel. Az ünnepély már előtte való nap, este kezdetét veszi. A város főbb uccáin keresztül fáklyás felvonulást rendeznek, utána a legjobb sztaribecsei szerb műkedvelők a Centrál-szálló színháztermében szindarabot adnak elő.

Vasárnap délelőtt ünnepi istentisztelet lesz, majd zászlószentelés, ami után diszközgyűlést tartanak. Délben társas ebédet adnak a vendégek és tagok tisztelőre.

Délután nagyszabású modern tűzoltó gyakorlatokat mutatnak be, ezek között a légítámadás elleni védekezést, modern eszközökkel való tűzoltást, különféle mentési módokat.

Este a legkiválóbb sztaribecsei magyar műkedvelők szabadteri előadásban bemutatják a Gül-Baba operettet.

Fizessen elő a Reggeli Újságra

A noviszádi munkásbiztosító Gajics Zsiván esetéről

A munkásbiztosító szerint a munkás felelős a betegség elhatalmasodásáért

A noviszádi munkásbiztosító igazgatósága a következő helyreigazítást küldte be:

A »Reggeli Ujság« 1938. évi július hó 27-iki számának 6. oldala, az alsó második és harmadik hasábjain »Feltűnést keltő eset történt egy noviszádi beteg munkással« főcímmel és »Fogfájás ellen kezelték egy agyhártyagyulladásos beteget?« alcímmel az itteni kerületi betegsegélyező pénztár ellen egy teljesen céltalanságú cikk látott napvilágot, miért is a sajtótörvény 26. szakaszára való hivatkozással b. lapjuk legközelebbi számának ugyanazon a helyén, amelyen a sérelmezett cikk megjelent, szíveskedjenek az alábbi helyreigazítást közölni:

A cikk állításai teljesen valótlanok. Ezzel szemben az eset a valóságban így folyt le:

Gajics Zsiván ez év június 29-én a délutáni órákban jelentkezett a pénztár specialista orvosánál, dr. Vučković Nikolánál orvosi segítséget kérve fogfájása ellen. Ez alkalommal az illető felsőnyájának jobb oldali első zápfogát eltávolították.

Gajics Zsiván ugyanaznap a pénztár fül-, orr- és gégespecialista orvosánál, dr. Kremer Ottónál is jelentkezett, aki középfülgyulladását állapította meg.

Ez év július 1-én a beteg ismét a pénztári fogorvosnál jelentkezett és fülgyulladás utáni fájdalmáról panaszkodott, amire Solux sugárzásra utaltatott és egyben 1938. június 29-iki kelettel — a beteg jelentkezési napjától kezdve — munkaképtelenségét nyilvánította. Gajics 1938. július 2-án ismét meglátogatta a fogorvost, valamint a fül-, orr- és gégespecialistát. Július hó 4-én délután 15 órakor Gajics a lakására hívatta a kerületi munkásbiztosító hivatal körletli orvosát, dr. Maleticsot, aki a betegnél magas lázat állapított meg fejfájással kapcsolatban, különösen a mastoideus állkapocs tájékán. Dr. Maletics a nevezett beteg munkást azonnal dr. Kremer specialistaéhoz utasította. Ugyanaznap 16 óra tájban Gajics Zsiván valóban jelentkezett

dr. Kremer orvosnál, aki a beteg előtti kijelentette, hogy a betegség veszedelmes és egy kórházba utalási nyomtatvány kitöltése után kórházba utasította a beteget azzal a megjegyzéssel, hogy azonnal menjen a kórházba, mert sürgős műtétre van szükség.

Gajics Zsiván azonban a kapott utalvánnyal nem ment a kórházba, hanem ismételten a fogspecialistánál jelentkezett és annak panaszkodott felső állkapcsában érzett fájdalmáról. A fogorvos specialista ekkor közölte vele, hogy jöjjön el másnap, amikor a beteget Röntgen vizsgálatra utalta. Ez év július 5-én Röntgenkezelésre utalták, ahol ugyanaznap felvételt készítettek és július 6-án a felvétel alapján az állkapocsüregben árnyékolás lévén észlelhető, a nevezett beteg munkást újból a fül-, orr- és gégespecialistához utalták ilyértelmű látogatás kíséretében.

Ezek szerint Gajics Zsiván 2 beteglap segítségével párhuzamosan kezelte magát a pénztár két specialista orvosánál anélkül, hogy erről az egyidejű kezeléssel említést tett volna bármelyik specialista előtt és ugyancsak nem járt el a nyert utasítások alapján.

Gajics Zsiván a fogspecialista végző utasítását sem fogadta meg, amely szerint dr. Kremer fül-, orr- és gégespecialistához kellett volna elmenne, hanem elment haza és magánorvost hivatott, aki beutalta őt a kórházba.

A fenti tényállásból és a beteg Gajics Zsiván munkás kórrajzából világosan kitűnik a helyreigazítandó cikk alaptalan és tendenciózus volta. Ezzel egyidejűleg és a fenti tényállás alapján kétségtelen, hogy a kerületi munkásbiztosító pénztár közegét utján szabályszerűen és idejekorán járt el és hogy sem a pénztárt, sem pedig annak közegét nem terheli semmi néven nevezendő felelősség.

Tisztelettel

dr. Antunović Nikola,
a munkásbiztosító jogi képviselője.

Egy gazdag bécsi zsidó nő férjhez ment egy szarajevói rikkancshoz, hogy jugoszláv állampolgárságot szerezzen és simán eltávozhasson Bécsből

Szarajevóban a napokban olyan érdekes házasságkötés történt, amelyhez fogható az utóbbi években nem jegyzett fel az ujságok különlegesség-rovata. Egy gazdag bécsi nő ment férjhez egy szegény, agrárszakadt szarajevói rikkancshoz, aki a feleségét soha nem látta és valószínűleg nem is fogja megpillantani.

A különös házasságkötés oka az Ausztriában végbement politikai változás. A nemzeti szocializmus óta a bécsi zsidók helyzete tühretelenné vált és egy gazdag és fiatal bécsi zsidó nő, Friedberg Karolina is arra gondolt, hogy jó lenne Németországból külföldre távoznia. Olyan módot

keresett, hogy bántalmazás nélkül, vagyonának teljes birtokában kerüljön külföldre. Irt Szarajevóban lakó rokonainak, akik azonnal megtalálták a kellő módot. Visszaírták, hogy legjobb lesz, ha jugoszláv állampolgárhoz megy férjhez és ezzel ő is megszerzi a jugoszláv állampolgárságot. Friedberg Karolinának tették az ötlet, de egy akadályja volt: ugyanis Friedberg Karolinának már volt férje Henrik Liebermann egyetemi hallgató személyében. Friedberg Karolina azonban nem sokat habozott, jögerősen elvált a férjétől és felhatalmazást küldött szarajevói rokonához, hogy adják férjhez ahhoz a jugoszláv állampolgárhoz, aki-

PEDAGÓGIAI INTÉZET

IGAZGATÓSÁG: Dr. FRIEDMANN ALICE és Dr. FRIEDMANN ERNŐ
NOVISZÁD, ZSELYEZNICSKA 7. — TELEFON: 30-42

INTERNÁTUS, EXTERNÁTUS, TOVÁBBKÉPZŐ TANFOLYAMOK, PRÓBAVIZSGÁK, MAGTANÍTÁS, PSZICHOLÓGIAI MEGFIGYELÉS ÉS PEDAGÓGIAI UTMATÁS AZ INTÉZET EGYSÉGES KERETÉBEN

Az 1938/39-es tanévre állami elemi és középiskolai nyilvános és magántanulók vétetnek fel bármely osztályra, felvételi, kis és nagy érettségire való előkészítés céljából. Ezenkívül művelődési, kereskedelmi, háztartási szakokat, zenét és nyelveket tanuló iskolán kívüli továbbképzendő növendékek.

Félnapos továbbképző tanfolyam lányok számára nyelvek, kereskedelmi ismeretek és általános műveltség elsajátítására.

Speciális tanfolyam olyan tanulók részére, akik a gimnáziumi felvételi vizsgán nem feleltek meg, az évszenteség pótlására.

Fü- és leányintézet külön épületben (Zselezniczka 7. és Vojvodjanszka 17. Állandó ellenőrzés, kitűnő tanerők, állami felügyelet, modern módszerek, szerb és német társalgási nyelv.

Világos, egészséges, modern termek, kellemes szép kertek, nagy udvar. Nyáron tanítás a szabadban.

Kívánatra részletes prospektus, szóbeli vagy írásbeli felvilágosítás.

hoz akarják. A szarajevói rokonok kiválasztottak egy muzulmán ujságárust, Nuhics Mujot, aki ezer dinár ellenében szívesen vállalkozott arra, hogy elveszi feleségül a bécsi nőt. Azért választottak muzulmán vallásu embert, mert a muzulmán vallási törvények lehetővé teszik, hogy a férfi bármikor házasodhasson és jövendőbelije személyesen ne jelenjen meg az esküvőn, hanem jögerős meghatalmazással képviseltesse magát. Amellett a házasságkötés alkalomával meg kell állapítani azt az összeget, amellyel válás esetén az a házasság kárpótolja a másikat, akiknek a hibájából mondják ki a válást.

A házasságkötés meg is történt a

szarajevói seriját bíróság előtt. Nuhics Mujo egy ügyvéddel jelent meg az anyakönyvvezető előtt, mondanunk sem kell talán, hogy az ügyvéd képviselte a menyasszonyt. A házasságkötés alkalmával válás esetére ezer dinár büntetéspénzt kötöttek ki. Ennyit kap a rikkancs akkor, ha a bécsi nő már Jugoszláviában lesz és el akar válni az »urától«.

Friedberg Karolina most már mint jugoszláv állampolgár nyugodtan csomagolhat és utazhat Szarajevóba, ahol esetleg majd találkozik is a törvényes férjével akkor, amikor majd az uccán egy ujságot vásárol tőle.

Ismét bombázták Barcelonát

A köztársaságiak legutóbbi támadását külföldi szakértők irányították

A nemzeti csapatok felszabadították az ostromlott Gambeza városát és az ostromló csapatokat az Ebro felé szorították vissza. Tankelhárító ágyúik 6 köztársasági harckocsit harcképtelenné tettek. Mint kiderült, mind a hat harckocsi szovjetgyártmányu volt és a szovjethadserg legújabb rendszerű harckocsijai közé tartozott. Az elesett köztársasági tisztelnél olyan fényképeket találtak, amelyek francia katonai egyenruhában ábrázolták őket. A náluk talált iratokból kiderült, hogy a köztársaságiak átkelését az Ebron és a megindult támadást

külföldi katonai szakértők készítették elő és idegen önkéntesekből álló csapatok hajtották végre. A terueli harcúterán a nemzetiek szintén meghiusították a köztársaságiak támadási kísérletét. A légi harcokban a nemzetiek több repülőgépet lelőttek. A nemzeti repülők bombázták több város vasuti állomását és bombáik egy hadianyaggyárat felgyújtottak.

Barcelonát szerda este 5 nemzeti repülőgép bombázta. A bombázás során többen életüket veszítették és igen sokan megsebesültek.

Harmincmillió dinárt emésztettek fel eddig az új báni palota építkezési költségei,

de még husz millióra van szükség, hogy befejezzék — A berendezés költségei külön milliókat igényelnek

A noviszádi Kralyica Mária bulváron két évvel ezelőtt megkezdtek az új báni palota építését. A palota durva építkezési munkálatai a napokban befejeződtek, az eddigi költségek meghaladták a 30.000.000 dinárt. A további munka még mintegy 20.000.000 dinárt igényel, ebbe azonban nincs beleszámítva a berendezés költsége. Az épület, amely tőrfogatára első a Balkánon, hatalmas, kétemeletes épületkolosszus, tornya 44 méter magas. A palotában elhelyezést nyernek az összes báni osztályok és a báni nyomda, mivel 350 irodaszobája van. A mellék, illetve különépületben a báni tanács terem és a báni lakosztálya lesz.

Az épület homlokterét brácsi fél-

márványból rakják ki, eddig 8000 négyzetméter készült el, a hátralevő 4000 négyzetméteres területnek még ebben az évben el kell készülnie. Az épület belső munkálatainak előírás szerint jövő évi január végén kellett volna elkészülniük, azonban úgy látszik, hogy ezt a határidőt jóval meg kell hosszabbítani. Az épületben átlag 600 munkás dolgozott, de rajtuk kívül még nagyon sokan odahaza, vagy muhelyekben végeztek el az épülettel kapcsolatos munkákat. Az épület tervezője és egyben ellenőre Brasován Dragisa műépítész, rajta kívül a báni hivatal megbízásából még négy mérnök vizsgálja felül az építési munkálato-

Az igazi tényállás az, hogy Szvoboda Lajos véletlenül lőtte meg Marton Antalt

Verebet akart lelőni a malom egyik ablakából, amely mögött Marton állt és így történt a szerencsétlenség

Szvoboda Antal bajmoki malomtulajdonos Lajos nevű fiának esete nemrég az érdeklődés homlokterébe került, mivel feljelentés érkezett a csendőrséghez, hogy Szvoboda nem véletlenül lőtte meg Marton Antal molnárinast, hanem előre megfontolt szándékkal. A megindult nyomozás megállapította, hogy Szvoboda véletlenül sebesítette meg a kis molnárfiút.

Szvoboda július 28-án délután hat óra tájban hatos kaliberű flobertjével verebekre vadászott. Többször lőtt a háztetőre is, sőt egy ízben, amikor több verebet vett észre az egyik csukott, poros emeleti ablakban, oda is felröpített egy golyót. Ekkor történt a szerencsétlenség, mert a poros, pókháló, csukott emeleti ablak mögül ép ebben a pillanatban nézett ki Marton, akít a golyó eltalált. Nem sokkal később valamért keresni kezdtek Martont és miután a kiáltásokra nem jelentkezett, felmentek a padlásra is, ahol az említett ablak alatt véres fej-

jel ülve találták. Elmondta, hogy amikor a lövéseket meghallotta, kinézett, hogy lássa, hogy lövi Szvoboda a verebeket. A kérdésekre elmondta, hogy nem tudja, mitől lett véres, rosszulról panaszkodott, de hogy miért érzi magát rosszul, azt sem tudta. Marton nem is tudta, hogy sebesült...

Ilyen állapotban mintegy 20 percig volt Marton a padlásán, majd Matyasovszky Béla orvoshoz vitték, onnan pedig a szuboticei kórházba, ahol csak egy napig feküdt eszméletlen állapotban és egészsége napról napra javult. Szvoboda Lajos ezek után azonnal önként jelentkezett a csendőrségben, ahol kihallgatták és azonnal megejtették a helyszíni szemlét. A helyszíni szemle alkalmával kihallgatták még azt a négy férfit is, akik szemtanúi voltak az esetnek.

A bajmoki Szvoboda-malomban történt szerencsétlenségnek igaz tényállása ez és nem az, amit egyes emberek rosszakaratulag terjesztenek.

Megállapították, hogy a rablógyilkossággal és betörésekkel vádolt zamárdi csendőrgyilkos épelméjű

A SZUBOTICAI TÖRVÉNYSZÉK FOLYTATJA A FŐTÁRGYALAST

A szuboticei törvényszéket már hosszú idő óta foglalkoztatja Német Lajos a hírhedt petrovoszelői bankfosztogató és büntársainak nagyarányú bűnpere. Német Lajost és gonosztevőitársait, Nagypál Antalt, a zamárdi csendőrgyilkost egy rablógyilkossággal és számos betöréssel vádolják, amiket Szubotícán, Topolán és a környéken követtek el. Ugy Német, mint Nagypál sok munkát adtak és rengeteg gondot okoztak a hatóságoknak, mert nagy felfüggetlenséggel minden eszközt megkíséreltek, hogy meghusztalják, vagy késleltessék az igazságszolgáltatás munkáját. Német Lajos megszökött a fogházból, éhségsztrájkot kezdett, Nagypál Antal pe-

dig azt igyekezett elhárítani bírálva, hogy elmebeteg és gonoszlettelnek elkövetése idején nem volt beszámítható.

A főtárgyaláson a bíróság elrendelte Nagypál elmeállapotának megvizsgálását. Az elvetemült embert a beográdi elmeegógyintézetbe szállították és több mint két hónapon át megfigyelés alatt tartották.

Csütörtökön reggel Beográdból visszaszállították Szubotícára Nagypált, akiről az elmeorvosok megállapították, hogy épelméjű és felelős tetteiért. A szuboticei törvényszék rövidesen megtartja a főtárgyalást Német Lajos és bandája felett.

Szombaton Noviszádon a Gyimesi vadvirág harmadszor

A noviszádi Polgári Magyar Daloskör kitűnő műkedvelőgardája — mint ismeretes — szombaton harmadszor is előadja a Gyimesi vadvirág című gyönyörű népszimfót.

A székely népelethől vett izgalmas és érdekes szindarab már két első noviszádi előadásán is nagy sikert aratott és valószínű, hogy a harmadik előadás nézőtere is zsutolással megtelek közönséggel.

A Daloskör műkedvelői nagy ambícióval készülnek a harmadik előadásra, hogy ezen az előadáson is hebizonyítsák elsőrendű színjátszó képességüket és tehetségüket.

Az előadást a külső Katolikus Olvasókör szabadtéri színpadán rendezik meg. A közönség körében nagy érdeklődés nyilvánul meg iránta, úgyhogy már a jegyek jó része elővételben elkel.

Előadás után tánc.

Petőfi ünnepség Bem egykori főhadiszállásán

Temesvárról jelentik: A bánáti írók és újságírók szervezete Petőfi-ünnepséget rendezett a Temesvár közelében levő Freidorf nevű kis faluban, ahol 1849-ben Bem tá-

A noviszádi Református Olvasókör második tornabemutatója

A noviszádi Református Olvasókörben az utóbbi időben örvendetesen fellendült a tornászszakosztály működése, úgyhogy

nagyszámú mindkét nembeli fiatalok tornászok szakszerű felügyelete alatt.

Nemcsak szabadtéri gyakorlatokat végeznek, hanem szertornákon is gyakorolják magukat.

Az egyesület vezetősége a tavasszal már tartott egy tornabemutatót, amely szép erkölcsi és anyagi sikert aratott. Most, szombaton este a kör szabadtéri színpadán megrendezik a második tornabemutatót is, amely iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. A tornászszakosztály tagjai lelkesen készülődnek, hogy kiváló teljesítményt nyújtsanak és tanúságot tegyenek amellett, hogy a multikori tornász-bemutató óta sokat fejlődtek.

Előadás után tánc.

bornok főhadiszállása volt. Freidorfban kapta Petőfi Bem főbornoktól honvédőrnagy kinevezését. A faluban még 1912-ben emlékművet állítottak, amely azóta meglehetősen elhanyagolt állapotba került. A bánáti írók és újságírók most rendezték az emlékművet.

HIREK

MAGYAR SZÜLŐK! MAGYAR ISKOLABA IRASSÁTOK GYERMEKEITEKET!

— **IDŐJÓSLÁS.** Jugoszlávia középső részein részben felhős, a többi vidékeken derült és meleg idő volt. A legalacsonyabb hőmérséklet Plevlén 11 fok, a legmagasabb Jász Tomicson 40 fok volt.

Időjóslás: Az egész országban meleg és nagyrészt derült idő várható, helyenként gyengébb zivatarral.

— **A határőrök lelőttek egy szökevényt a kelebiai határon.** A kelebiai határőrség szerdán reggel jelentést tett a parancsnokságnál, valamint a rendőrségben, hogy szökés közben lelőttek egy embert a határon. A szuboticei hatóságok részéről nyomban bizottságot küldtek ki a határra és a délután folyamán odaérkezett a magyar határőrség vizsgálóbizottsága is, úgyhogy a két bizottság együttesen folytatta le a vizsgálatot. A rendőrségben nyert információink szerint két soroksári illetőségű házaspár szökést kísérelt meg át a határvonalon kedden a késő éjszakai órákban. A jugoszláv őrség a kutyák ugatására lett figyelmes és üldözőbe vette a szökevényeket, akik közül az egyik fiatal férfi menekülés közben felbukott és az őrk kezébe került. A két asszony és egy idősebb férfi a közeli erdő felé menekültek és az őrk többszöri felszólítására sem álltak meg, mire az egyik őr kétszer a levegőbe, harmadszor pedig a szökevények felé sötétítette a fegyverét. Az egyik golyó a két asszonnyal menekülő idősebb munkás embert találta és olyan szerencsétlenül, hogy az nyomban meghalt. A jugoszláv-magyar vizsgálóbizottság megállapítása szerint a határőrök törvénytelenül jártak el a szökevényekkel szemben.

— **Halálos szerencsétlenség Bajmokon.** Bajmokról jelentik: Szántó András asztalosmester szerdán délelőtt fél 11 órakor kész épületanyagot szállított Kapor Imre házához. A kocsi Kapor kocsisa hajtotta, aki amint a kocsi a rámpáról lefelé indult, nem tudta megállítani, úgyhogy a kocsi egy oszlopnak vették a lovak. A kocsi és két asztalossegéden kívül helyet foglalt még a kocsin Szántó Pali nevű hét éves kislánya is, aki mikor a kocsi a fához ütdődött, azonnal leesett a kocsiról. A kocsin levő épületanyag nem volt megkötözve, széjjel csuszott, majd leomlott a kocsiról, rá a kislányra. A szerencsétlen fiúnak több oldalbor-dája és a mellkasa összezuzódott. Azonnal dr. Nagy Ferenc orvoshoz vitték, aki elsősegélyben részesítette, majd beutalta a szuboticei kórházba, erre azonban nem került sor, mivel a szerencsétlen Szántó Pali még az udvarban elhunyt, mielőtt az autóba helyezték volna. A csendőrség azonnal vizsgálatot indított. A mélyen sujtott szülők iránt az egész községben nagy részvét nyilvánul meg.

— **Eltűnt egy pasicsevői szobafestőinas, Trisztler Frigyes tizen-négy éves pasicsevői szobafestőinas három nappal ezelőtt az egyik pasicsevői tanyán dolgozott.** Munka után hazafelé indult a faluba, azonban nem érkezett be és azóta teljesen nyoma veszett. Hozzá tartozói kérésére a hatóságok nyomozást indítottak felkutatására.

— **Hetvenötezer dináros tűzveszt okozott a gondatlanság Crnabarán.** Kikindáról jelentik: Csütörtökre virradóra hatalmas tűz pusztított Crnabara határában. Az éjjeli órákban lángot vett dr. Setyerov Vlada petrovgrádi ügyvéd mintagazdaságának udvarán felhalmozott gabona és mielőtt lokalizálni lehetett volna, a lángok átterjedtek magára a lakóházra is. A kár meghaladja a 75.000 dinárt. A megindult nyomozás megállapította, hogy a tűzet gondatlanság okozta, ugyanis a szállításra felügyelő Setyerov Laza, a tulajdonos unokaöccsének egyik hozzátartozója a délutáni órákban hamuszórt el az udvarban, amely alatt bizonyára parázs is volt. A parazsat az enyhe éjjeli szél felélesztette, a kazlakhoz sodorta és a napok óta száradó buzakazlak felgyulladtak. Az ügyészség rendelkezése a csendőrség szigorú nyomozást indított, hogy megállapítsa, a tüzet nem gyújtogatás okozta-e.

— **Betörések Novivirbászban.** Keddre virradó éjjel két vakmerő betörést is követtek el a kiállítás épületének közelében, a Wagner utcában. Teljesen kifosztották Wilhelm Antal (Hegybéli) fodrász üzletét, melyből az összes szerzőkönyveket és minden elemelhető borbélyberendezést elvitték több mint 4000 dinár értékben. Néhány házzal tovább Wilhelm üzletétől feltörték Klein Károly cipész kirakatát, melyből 3 pár új cipőt vittek el. A nyomozást megnehezíti az a körülmény, hogy a kiállításra igen sok gyanús idegen is belopódzott a községbe a valószínűleg köztűz kell keresni a tetteseket, bár nincs kizárva, hogy a betörést a vrbácsi alvilág ismert alakjai követték el, akik úgy vélték, hogy a gyanu a kiállítás idején hamarabb terelődik idegekre.

— **A novivirbászi »Fruska Gora« turistaegylet erőlyes lépése.** A novivirbászi jubileumi kiállítás igazgatóságánál más községekből a kiállításra érkezett látogatók elpanaszolták, hogy az elindulási állomáson nem akartak nekik obrazac K-12 igazolványt kiadni, melynek lebélyegzése alapján a visszautazásnál félárú jegyet válthattak volna a novivirbászi vasutállomáson. A »Fruska Gora« egyelet 11 község vasuti állomásfőnöke ellen tett feljelentést a szuboticei vasutigazgatóságnál távirati uton. A kiállítás igazgatósága a látogatók további panaszait feljegyzti és az újabb bizonyítékokat is továbbítja a vasutigazgatósághoz. Egyébként kedden este az Ipartestület dísztermében dr. Popov Milorád, a noviszádi »Fruska Gora« egyesület elnöke propaganda filmelőadást rendezett. A bemutatott filmek Jugoszlávia legszebb vidékeire vezették a nézőket. Az ingyenes előadást zsufolt ház nézte végig.

— **A veprováci magyar kereszties bucsuja Kandler káplántól.** A veprováci katolikus magyar kereszties ifjuság július 28-án bucsuzott el szeretett káplánjától és alapítójától, Kandler Mihálytól, akit Bajmokra helyeztek át. Kandler zászlót is bontott az egyesületnek és megnyerte a legtekintélyesebb veprováci magyar családot, Gállik Pál nejét zászlóanyának, aki erős oszlopa és támasza az egyesületnek. A bucsu érzékeny és megható volt. Nem volt szem könnyek nélkül, különösen, amikor az egyesület titkára, Sáfrány András köszönetet mondott az egyesület nevében. Kandler káplán válaszában megnyugtatta a keresztieseket és megígérte, hogy az új káplán is szereti az ifjuságot és velük fog dolgozni ép úgy, mint ő. A két év, melyet Veprovácson töltött, nem volt meddő. Közvetlenségével, szorgalmával és példás életével mindenkit megnyert magának, úgyhogy mikor távozóban az állomásra hajtattott, minden kapuból könnyezve intettek bucsut, az állomáson pedig a gyermekek —s felnőttek virágokkal halmozták el.

— **SZIVÁCI HIREK.** A csatornából Szivácánál kifogtak egy holttestet, amelyről megállapították, hogy Tóth Balázs 68 éves telecskai lakossal azonos. Az idős ember Szivácán lakó fiát akarta meglátogatni, de előbb kiment a csatornára megfürödni és akkor fulladt a vízbe. — A tavasszal Szivácóról is nagyszámu mezőgazdasági munkás ment Németországba, akik közül már sokan visszajöttek. Most ismét visszaérkezett egy csoport munkás, köztük Dér Ferenc és felesége, akik elmondták, hogy németországi munkaadóik egyáltalán nem tartották be a szerződést. Kora hajnaltól késő estig dolgoztak. Naponta ugyan ötször kaptak enni, de mindig csak burgonyát és savanyu fekete kenyeret. Hust egy héten egyszer kaptak. Sok munkásnak annyi pénze sem volt, hogy vasuti jegyet vegyen és ezért gyalog indultak utnak hazafelé. — Lázár Jánva cselédlánnyon tiltott műtétet hajtottak végre és vérmérgezést kapott, úgyhogy be kellett szállítani a szombori kórházba. A cselédlánny nem hajlandó elárulni, hogy ki hajtottta végre a tiltott műtétet.

— **Dr. Vujic Nikola** röntgen szakorvos, Noviszád, Trg Oslobodjenja 3. f. hó 6—21-ig uton lesz.

— **Pécsi kislány holttestét fogták ki Noviszádnál a Dunából.** Annak idején jelentettük, hogy július 8-án Noviszádnál egy kislány holttestét fogták ki a Dunából. A kislány kiletét akkor nem tudták megállapítani. Most jelentkezett a rendőrségen Szekeres Jánosné pécsi asszony, aki kijelentette, hogy a Dunából kifogott holttest az ő Terézia nevű 6 éves lányával azonos. A kis Terézia június 29-én fulladt a Dunába Mohácsnál.

— **Öngyilkosság Szomborban.** A szombori szegényház elmeosztályán a kályha rácsára felakasztotta magát Ravasz Jánosné szül. Örvölgyi Boris 55 éves idegbeteg asszony, aki már több éve az intézet ápolója.

— **Székrekedésnél és emésztési zavaroknál** igyunk reggel éhgyomorra egy pohár természetes **«Ferenc József»** keserűvizet. Registr. od Minisztarstva szoc. pol. i Nar. Zdr. S. br. 85 od 154. 25 V.

— **Szerencsétlenségek Noviszádon.** Noviszádon a keddi nap folyamán 4 szerencsétlenség történt. Sztanics Katica noviszádi háztartásbeli súlyos sérülésekkel kórházba szállították a mentők, sérüléseit munka közben kapta. — Rákóci Mária 26 éves munkáslány vigyázatlanságból zsirszódaoldatot ivott. Súlyos belső sérülésekkel szállították a kórházba, állapota aggodalomra ad okot. — Sztanics Uros villanyos ellenőr ellenőrző körútja során könnyebb természetű sérüléseket szenvedett. Kórházba vitték, majd elsősegély nyújtása után a lakására, ahol ápolásba vették. — Török Pál 13 éves noviszádi munkás munkaközben komoly sérülést szenvedett a bal könyökén. Törököt azonnal kórházba vitték, ahol ápolják.

— **A Vöröskereszt mulatsága Kamenicán.** A kamenicai Vöröskereszt szombaton, augusztus 6-án hangversenyt rendez a Fruska Gora társaság kamenicai strand teraszán. A hangversenyen fellép többek között Schönberger Géza operaénekes és több szerb népdalénekes. Muzsikál a 7-ik gyalogezred zenekara. A hangverseny este 9 órakor kezdődik. Belpódiój 10 és 5 dinár. Jegyek és asztal foglalható a noviszádi Vöröskereszt és a Putnik irodájában. A hajóközlekedés a szokottnál is sűrűbb lesz, hajó indul vissza Noviszádra éjfélkor, 1.30 és 4 órakor.

— **Két fivér halálos szerencsétlensége.** A Veliko Orasje melletti Lovovika faluban vasárnap délután két fivér belefűlött a Moravába. Pérics Branisláv és Szlavkó fürödni mentek. Előbb Branisláv ment a vízbe, aki nem tudott uszni. Alig lépett néhányat, amikor a sebes ár elragadta. Segélykiáltásait meghallotta fivére, aki azonnal segítségére sietett, de mivel ő is gyenge uszó volt, csakhamar mindkettőjüket elnyelték a habok. Holttestüket még nem találták meg.

— **Fürdőruhák gyapju és gummi-ból előrehaladott szezon végett olcsón kiárusítatnak: Fischer J. és Fia cégnél, Noviszádon.**

— **Ha jö egy új lány...** Szkoplyében hétfőn délelőtt öngyilkosságot követett el Kállai Kata háztartásbeli. A lánynak, nem sokkal azután, hogy Szkoplyébe szegődött, udvarolni kezdett egy rendőr, akivel, miután a férfi házasságot ígért, bizalmas viszonyt kezdett. Néhány hónappal ezelőtt a férfi egy új lánnyal ismerkedett meg és elhagyta Kállait. A lány többször könyörgött a rendőrnek, hogy térjen vissza hozzá, az azonban fenyegetésekkel felelt volt szerelmese kérelmeire. Ez annyira elkeserítette a lányt, hogy hétfőn nagymennyiségű zsirszódaoldatot ivott. Beszállították a kórházba, az életnek azonban már nem lehetett megmenteni, rövid szenvedés után elhunyt. Kállai bucsulevelet hagyott hátra és abban megnevezte a rendőr nevét, aki hazug ígéretéseivel halálba kergette.

— **A kuruzsló halálra gyógyított egy elemiri asszonyt.** A petrovgrádi kórházba szállították Kurucsev Jovánka 44 éves szrpszki elemiri asszonyt és megállapították, hogy tetanusza van. Az asszony röviddel a kórházba való érkezése után meghalt, halála előtt azonban kihallgatták. Kihallgatása során elmondta, hogy néhány nappal ezelőtt rozsdás szögbe lépett és lába feldagadt. Többek tanácsára egy kuruzslóhoz fordult, ennek nevét azonban nem ismeri. A kuruzsló injekciókkal gyógykezelte, állapota azonban súlyosbodott, mire orvoshoz fordult, aki kórházba utalta. Az eset-ről értesítették az államügyészséget, amely széleskörű nyomozást rendelt el az ismeretlen kuruzsló kézrekerítésére, aki injekciókkal gyógyít.

— **Öngyilkos lett egy nákovói gazdálkodó.** Kikindáról jelentik: Wiehandt Johann jómodu nákovói gazdálkodó, aki jókedvűről és nagy borszeretetéről volt híres a községben, a napokban öngyilkos lett. Wiehandt betért az egyik nákovói vendéglőbe, ahol nagyobb társasággal borozgatott. Egyszerre felkelt az asztaltól és kijelentette, hogy öngyilkos lesz. Az asztaltársaság többi tagja természetesen nagy derűtséggel fogadta a bejelentést, ami annál hihetlenebb volt, mivel a férfi egészen kijelentése pillanatáig nagyon jókedvű volt. Wiehandt le is csatolta a nadrágszíjját és azt mondta, hogy arra akasztja majd fel magát és barátai közül az, aki szerencsés akar lenni a kártyában, menjen majd el hozzá és vágjon akasztó szíjából. Nem sokkal később Wiehandt vidám bucsut vett barátaitól és hazatért. Hogy mi baja lehetett a férfinak és miért, nem lehetett ezideig megtudni, tény, hogy a férfi házának felszerében felakasztotta magát a nadrágszíjára. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Vetélytársak leszámolósa.** Szauter István és Welk János bejegyzveti gyuragyi földmiveslegények ugyanannak a leánynak udvaroltak és ezért régóta haragban voltak egymással. Szerdán este a két haragos összetalálkozott az ottani parkban és újabb szóváltás támadt közöttük, amely verekedéssé fajult. A verekedés során Szauter kést rántott és azzal kétszer megszurta vetélytársát, aki véresen összeesett és csak késő éjjel találtak rá. Orvosi segélyben részesítették, majd beszállították a petrovgrádi kórházba. Állapota súlyos, mert az egyik szurás a nyakán érte és átvágta ütőerét, a másik szurás pedig a balkarján sebezte meg. Szautert a csendőrség letartóztatta.

— **Gabonati egy sztáribecsei szálláson.** Ginder József sztáribecsei építész-mérnök szállásán tűz pusztított. A tűz elhamvasztotta 25 hold buza, 2 és fél hold árpa és két hold zab termését, mely kazlakba volt rakva. A kár 170 ezer dinár. A tűz okának kiderítésére megindult a vizsgálat.

— **Drótra akasztotta fel magát egy szentai gazda.** Bilicki András 39 éves szentai gazda kedden a kora esti órákban házában padlásán egy szál drótra felakasztotta magát. Mire hozzátartozói tettét észrevették, már meghalt. Azonnal jelentették az esetet a rendőrségen, ahonnan Vukov Gligorije rendőrkapitány és dr. Deutsch Mihály főorvos szálltak ki a helyszínre és megállapították, hogy Bilicki öngyilkosságot követett el. Az államügyészség megadta a temetési engedélyt.

— **BÁCSPETROVOSZELŐI HIREK.** Kedden délelőtt tíz óra tájban a községben dolgozó cséplőgépek vészfüttyei tüzet jeleztek. Nonin Milán udvarában a cséplés megkezdése után nemsokára kigyulladt a nádasház teteje és teljesen leégett. Az erős szélben a tűz továbbterjedését a tüzoltók csak nagy erőfeszítéssel és a lakosság önfeláldozó munkájával tudták megakadályozni s így a kigyulladt szomszéd házat is megmentették. Hívásra a sztáribecsei tüzoltóság is ájtott egy feskendővel, de akkor már a tüzet lokalizálták. A tüzet vagy a ház kéményéből vagy a cséplőgépéből kipattanó szikra okozta.

— Az állami adóhivatal felhívása szerint azonnal rendezni kell az állami adót, mert augusztus hó 15-én az első felévi adó fizetése lejár. Ezideig befizetendő még a jövedelmi, forgalmi és házadó is. A múlt évi adóhátralék miatt a föld gondnokság alá kerül. A dobrolójacok és telepesektől bérelt föld utáni állami adóért és közöltséggért a bérlő felel s amennyiben a földek után az adók nem lettek kifizetve, a termést lefoglalják. — Az állami iskola-épületek kijavítását augusztus hó 7-én délután négy órakor az igazgató irodájában árlejtes utján adják ki. — Az ártézikutak kijavítására az árajánlatok az előjárásnál mielőbb beadandók. — Mindazok, akik szegény munkaképteleneket házi eltartásra felfogadnak, jelentkezzenek a községi előjárásnál. — Augusztus hó 5-én nyilvános árverésen tizenkét birkát eladnak a község háza udvarában. — A két nappal előbb Becker Henrik üvegkereskedő üzlete elől ellopott kerékpárt a becsületes tolvaj szerdán reggel a tulajdonos legnagyobb örömeire ugyanarra a helyre a fához támasztva viszszaopta. Így a tolvaj nevé továbbra is homály fedi.

— **A noviszádi forgalmi és egyéb nyugdíjasok egyesülete** felhívja tagjait, hogy a téli szükségletre igényelt szénmennyiséget ezentul minden hónap első napjától 15-ig lehet az itteni gazdasági (ekonom) hivatalnál befizetni. Az e havi összejevetel 7-én (vasárnap) délután fél 3 órakor lesz a Maros-féle vendéglőben, amelyen az összes hátralékok befizetendők. A választmányi tagokat kérjük, hogy teljes számban jelenjenek meg.

— **A noviszádi iparosok részvétele a beográdi kiállításon.** A noviszádi iparosok hétfőn, augusztus 3-án este 8 órakor az iparosothonban széleskörű értekezletet tartanak, amelyen meg tárgyalják az október 8—25. között Beográdban rendezendő iparoskiállításon való részvételt. Az értekezlet célja az, hogy minél több noviszádi iparos vegyen részt a kiállításon minél jobb áruval. Az értekezleten Ginovics Krszta, a beográdi iparoskamara alelnöke előadást tart a kiállításon való részvételtől.

— **Veres verekedés egy szentai tanyán.** Szerdán a kora reggeli órákban véres verekedés zajlott le Habram Antal földbirtokos tanyáján. Özvegy Vidá Mihályné és Mislí Mátyás gazdasági cselédek családi háttérű okok miatt összeszóllalkoztak, amiből verekedés lett, melynek során a férfi vasvillával támadt Vidánéra s a fején megsebesítette. Vidánét azonnal beszállították a városi kórházba, ahol beköltözték. A verekedő Mislí ellen megindult az eljárás.

— **Augusztus 10-én kezdődnek a noviszádi adótárgyalások.** A noviszádi városi előjáróság ezuton is közli az érdekeltekkel, hogy a kereseti és forgalmi adókievetések jegyzékét a városháza pénzügyi osztályán közszemlére tették és azt legkésőbb augusztus 6-ig mindenki megtekintheti. Az adótárgyalások augusztus 10-én kezdődnek. Augusztus 10-én és 11-én a cipészek, augusztus 12-én pedig a papucosok, bocskorosok és szijgyártók adóját tárgyalják.

— **Lopások Noviszádon.** Noviszádon alig mulik el nap, hogy néhány lopást ne jelentsenek a rendőrségen. Legújában Marsall János tanár 1650 dinár, Lichtenberg Jakab magántisztviselő pedig 1200 dinár ellopását jelentette a rendőrségen. Sztéfánovics Bogdán kereskedő feljelentést tett Szávic Obrád nevű alkalmazottja ellen, hogy elsikkasztott tőle 1500 dinárt.

— **Halálos szerencsétlenség buzahordás közben.** Halálosvégi szerencsétlenség történt Veliki Torakon. Oprea Kenta béres buzát szállított a kocsián. Utközben a lovak egy elhaladó gépkocsitól meeriadtak, elragadták a kocsit, amelyről Opreán lezuhant és a súlyos teherrel megrakott szekér kerekéi átmentek rajta. A béres súlyos belső sérüléseket szenvedett. Első segélyben dr. Engels Szidonia ottani orvos részesítette, aki beutalta a kórházba, de a béres még utközben kiszvedett.

— **Felakasztotta magát egy tönkrejutott szuboticeai kereskedő.** Megdöbentő öngyilkosság történt csütörtökön reggel Szuboticeán. Temunovics Pál hatvanhatéves tönkrejutott kereskedő Szremszka uca 66. számú lakásán a félreeső helyen felakasztotta magát. Az életuntara lakótársa, Rajcsics Géza találta rá reggel hat óra tájban. Ertesítette a rendőrséget, amely azonban már csak Temunovics halálát konstatálhatta. Az életunt ember évekkal ezelőtt rendezett viszonyok között élt. de tönkrejutott, úgyhogy kénytelen volt alkalmazást vállalni. Elkeseredésében az ivásnak adta magát és valószínűleg rossz életmódja miatti elkeseredése késztette a halálra.

— **Sztáramoravicaai anyakönyvi hírek.** A sztáramoravicaai állami anyakönyvi hivatalban az elmúlt hónapban 22 gyermek (12 fiú és 10 leány) született. Házasságot kötött: Mészáros János Szabó Juliannával. Meghaltak: Faragó Margit 16 éves, Gyumics János 63 éves, Duganzsija Zsivko 11 napos, Balázs Mária 56 éves, Biró Rozália 54 éves, Csáti Julia 85 éves, Gáspár Lidia 83 éves, Gáspár Julia 26 éves, Kerkes István 66 éves, Bodó Lidia 74 éves és Kocó Lajos 7 éves korában.

KÖZGAZDASÁG

Mi okozza a lanyhaságot a búzapiaccon?

A spekuláció nagyon rávetette magát az új kukoricára — A tényleges buzaárak alacsonyabbak a Prizad árainál

A gazdaközönséget aggodalommal tölti el az a körülmény, hogy a buza ára ugyszólván napról-napra esik. Ennek az áresésnek több oka van, amelyeket mindenki ismer, de amelyekben változtatni úgy látszik nem lehet.

Az új termés ára eleinte a Prizad árának megfelelően alakult, sőt a hadsereg szükségleteinek beszerzése alkalmával még a Prizad áraknál magasabbakat is fizettek, csak hogy tartsák a buzaárakat. A hadsereg részére átlag 154 dináros árat fizettek a Bácskában és Bánáthban. Amikor azonban a hadsereg céljaira szükséges néhány száz vagon búzát felvásárolták, egyszerre csak megszűnt a kereslet és szokatlan lanyhaság lépett fel.

Most már csak a Prizad és a malmok jelennek meg a piacon mint vásárlók. Egyideig a malmok is a Prizad árakat fizették, de amikor látták, hogy ennél olcsóbban is lehet búzát venni, egészen természetesen nem tartották magukat a Prizad által megállapított árakhoz.

Az áresésért a Prizad is felelős, ha nem is közvetlenül, de közvetve. A kiviteli társaság ugyan megfizeti az általa megszabott árakat, de a buza átvételénél olyan nehézségeket támaszt, hogy a ter-

melők nem szívesen adnak el búzát a Prizadnak. Az átvételi nehézségek annyira mennek, hogyha például a buza a rendeltetési állomáson kifogás alá esik, akkor a Prizad ezt az eladó terhére írja. Egészen természetes, hogy ez nagyon elkedvetleníti a termelőt, amit még fokoz az is, hogy a Prizad csak nagysokára fizeti ki a buza árát s így az eladó még kihatározott veszteséget is szenved, ha a Prizadnak adja el búzáját. Ez a körülmény szülte azután azt a helyzetet, hogy a termelők inkább 145 dinárért, vagyis a Prizad megállapított áránál alacsonyabban adják el a búzájukat, de legalább nem tapasztalnak nehézségeket az átvételénél és azonnal megkapják pénzüket.

A további árlemorzsolódás attól függ, hogy a Prizad milyen magatartást tanúsít a buza átvételénél.

Nem szabad szem elől téveszteni azt sem, hogy a külföldi búzaparítás leesett 105 dinárra.

Kérdés, hogy a Prizad a külföldi árlemorzsolódás után tarthatja-e a mostani árat és eladhatja-e külföldön a búzát, ha a ma megállapított árakon veszi át.

A magánforgalom 145 dináros ára is csak addig tart azonban, amíg a Prizad a mostani árakat meg tudja fizetni.

A magánosok, akik megérezték, hogy a termelők inkább olcsóbban adják el nekik a búzát, ha ezért azonnal pénzt kapnak és az átvételénél sem támasztanak nekik nehézségeket, igyekeznek ezt a hangulatot kihasználni és természetesen lefelé nyomják az árakat.

A Prizad által megállapított régi nivóra csak akkor emelkednek majd az árak, illetve a magánosok is csak akkor fizetnek annyit a búzáért, mint a Prizad, ha a kiviteli társaság megkönnyíti a buza átvételét és ami a legfontosabb, gyorsabban kapja meg pénzét, mint eddig kapta.

A malmosok ma a lisztet 245 dináros nullás bázison számítják, bár a tőzsde magasabb árat jegyez, ami azonban nem felel meg a tényleges helyzetnek. A kenyérárak is a 245 dináros nullás árak felelnek meg, mert a barna kenyér nagy átlagban 2 dinárba, a fehér pedig 2.50 dinárba kerül.

Nagyon érdekes az, ami a tengerivel történik. A tőzsde tegnap 122-125 dinárral jegyezte ugyan a tavalyi tengerit, de a vásárlók 127 dinárt fizettek.

Ennek több oka van. Egyesek szerint nincs már elég kukorica, ez az állítás azonban valószínűleg nem felel meg a valóságnak, mert tényleg még meglehetősen sok kukorica van a raktárakban. Igaz ugyan, hogy megbízható hivatalos kimutatás nincsen arról, hogy mennyi kukorica termett tavaly, sem pedig arról, hogy mennyit

vittek eddig ki a tavalyi kukoricából, úgy, hogy a meglévő kukorica mennyiség tekintetében inkább csak találgatásokra vagyunk utalva, amit könnyen ki lehet használni.

Minden hírrel szemben az a véleményünk, amint már fentebb hangzottunk, hogy igenis

van még elég tavalyi kukorica.

Tehát nem ez játsza a főszerepet a kukorica áremelkedésénél. Sokkal fontosabb tényező azonban az, hogy a rekkenő hőség és szárazság következtében Boszniában, Hercegovinában, Délserbiában és sok helyen Szlavóniában is nagyon visszamaradt a kukorica, pedig ezek a vidékek a kukorica termelés szempontjából mégis számottevők, főleg a saját területüknek kukoricával való ellátása szempontjából. Sok kukorica, főleg a boszniai, hercegovinai és délserbiai gyenge földeken eddig sem termelt és ha az idén még a szokásos mennyiséget sem tudják leszedni a termelők, akkor ez kétségtelenül éreztetni fogja hatását a jugoszláv kukoricapiaccon.

A nagy hőség és a kevés eső nem előnyös azonban a bácskai, bánáti és szerémi kukoricára sem, bár azt még nem tudjuk, hogy a mostani időjárásnak milyen kihatása lesz a termésre.

Valószínűnek látszik azonban, hogy a kukoricatermésel történhet valami, mert

a beográdi spekuláció nagyon rávetette magát az új száritott kukorica vásárlására és száz dinárt fizetett mázsánként

a még lábon álló kukoricáért. Ér-

A fekete LOVAG

regény írta Falkay Viktor

(138)

A tél beálltával csakhamar tapasztalniok is kellett, hogy a parasztok e rossz viszonyok között egyáltalán nem pártolják a színészeket. Már az utolsó megtakarított rubeljük is elfogyott, úgy, hogy az igazgató kénytelen volt a lovait is, egy gebének a kivételével, eladni, hogy az éhhaláltól megmeneküljenek.

Már ott tartottak, hogy egy darab kenyérért és vajért készek voltak egy egész háromfelvonásos drámát eljátszani. — Legtöbbször üres padosok előtt játszottak és boldogok voltak, ha a vendéglős a tartozásuk egy részét elengedte.

A színtársulat eredetileg tizenegy emberből állott, az igazgatót is beleszámítva. A társulat személfénye Nadja Grusa volt, aki társaitól eltérőleg, igazi, képzett színésznő s valamikor a szentpétervári színház tagja volt. Hogy mi volt az oka, hogy ezzel az éhező színtársulattal tartott, azt senki sem tudta.

Grusa nagyon szótlanul, magába vonultan élt a többiek között és soha egy fölösleges szót sem beszélt társaival.

A szindarabokban ő játszotta a fő női szerepeket, amelyekben ugy-

szépségével, mint játékaival mindig elbájolta a közönséget.

Nem csoda tehát, ha Smerkov féltő gonddal igyekezett Grusát magához fűzni és ha mindnyájan éheztek is, Grusáról, mindig gondoskodott.

A sok szenvedés és nyomorúság lassankint lepassztotta a színtársulat tagjainak számát ötre. A hat kocsiból és tizenöt lóból már csak egy rossz szekér és egy öreg vak ló maradt meg. Grusa azonban még meg volt; ő benne volt a szerencsétlen Smerkovnak egyedüli reménye. Azt remélte, hogy Grusa révén, mihelyt Tomszkba érkeznek, egy csapásra jobbra fordul a helyzetük.

A tél közepén, amikor a dermesztő hideg a tetőpontra hágott, végre elértek Tomszkba, Szibéria fővárosába.

A városba való bevonulásuk igazán szomorú volt. A rozoga szekér, a vézna, kiéhezett színészek szármalmas látványt nyújtottak.

A város közepén, a vendéglőben szállottak meg. A vendéglős bár nem sok bizalommal volt irántuk, ellátta őket étellel és itallal. Volt egy nagy terme, a városban az egyedüli, és remélte, hogy a

színtársulat még is csak fog vendégeket vonzani.

Smerkov most tanácskozássra hívta egybe embereit és így kezdte:

— Most célhoz értünk és végre jóllakhattunk. A kötelességünk most az, hogy annyi pénzt keressünk, hogy a vendéglőst ki is fizethessük.

— Természetesen — mondák a többiek, mert mindnyájan becsületesek voltak és büszkeségükből mit sem engedtek.

— De figyelmeztetek benneteket, — folytatta az igazgató szomorúan, — hogy a színpadunkat az utolsó faluban négy rubelért eladtam. Se jelmezünk, se díszletünk nincsen, a szent szüire mondom, hogy koldus vagyok — tette hozzá könnytel szemekkel.

A társai igyekeztek az öreg résztvevően vigasztalni, ami valahogyan sikerült is, mert Smerkov nem volt az az ember, aki egy könnyen kétségbeesett.

— Volna egy indítványom, — mondá — hallgassátok meg. Mint-hogy szindarabokat nem adhatunk elő, egyszerűen olyan estéket adunk, amelyeken mindegyikünk előadja azt, amit tud.

Ebbe mindnyájan beleegyeztek és az igazgató megkezdte a műsor összeállítását. Az eredmény az volt, hogy az öt ember közül mindegyiknek volt valami képessége, amelyet most kihasználhattak.

Az egyik fiatalember, akit eddig különféle szerepekre használtak, igen ügyes bűvészek mutatkozott. Egy másik arra vállalko-

zott, hogy tréfás verseket fog összeállítani és előadni. Az igazgató drámai költemények szavalását vállalta és így tovább. Végül még Grusa maradt hátra, az igazgató legfőbb reménye. Tőle várta a sikert és ezzel a boldogulás eredményét.

Smerkov nem számított rosszul, amikor ilyen előadásokat akart rendezni; tudta, hogy ehhez nem kell semmi különös előkészület és nagy személyzet.

Nagy buzgalommal hozzáállott a munkához. Az első este ő maga ült a pénztárhoz, hogy a jegyeket kiadja.

Csakhamar azonban be kellett látnia, hogy az első est jövedelme bizony nagyon csekély lett. Mindössze huszan hallgatták végig az előadást, dacára, hogy az egyik színész egész nap szaladgált az előadást szóbelileg kihirdetni.

A bevétel az előadás kezdetekor mindössze három rubel volt. De a szegény ördögöknek ezzel is meg kellett elégedniük, mert ha visszadták volna a pénzt, akkor még ez sem lett volna, és a vendéglős bizonyára kidobta volna őket az utcára.

Megkezdették tehát az előadást. A színészek elég ügyesen végezték dolgaikat, még csak Nadja Grusa volt hátra, az est fénypontja.

Az ő felléptéig is elég jól mulattott a közönség, de most szájitáva bámultak az emelvényre. Grusa csak két egyszerű népdalt adott elő, de ezzel elragadta a közönséget. Az asszonyok sirtak, a férfiak véresre tapsolták a tenyerüket, úgy, hogy még két ráadást

tesüléseink szerint a beográdi spekulánsok igen nagy mennyiségben vásárolták száz dináros áron szárított kukoricát. A helyzet azonban még a spekuláció vásárlásai ellenére sem olyan aggasztó, amint azt egyesek feltűntetni szeretnék. Jólásokba természetesen nem lehet bocsájtkozni, de megnyugtatón viszont kötelessé-

günk. Amint az új kukorica esetén tuloznak egyesek, ugyanaz a helyzet a régi kukoricával is, amint azt fentebb megírtuk. Mind ezzel kapcsolatosan csak ismételtén arra utalhatunk, hogy az új termésig van elég öreg kukorica és az új termés sem lesz olyan kedvezőtlen, amint a spekuláció feltűnteti.

cikk sem tört ennyire előre.

Annál is inkább meglepő ez, mert épen ezekben az években az élősertés-kivitel sem csökkent. Sőt, említettük már, háromszorosára nőtt.

A ló kivitel nem mutat fel ily fejlődést. Nemzetgazdasági szempontból ez inkább nyereség. Az agrárgazdálkodásba bevonuló motorikus erő azt eredményezte, hogy a lótenyésztés egyre nemesebb fajták, a szelektálás felé tart és az igavonó ló kiszorul. Megnemesedett lóállományunkat egyelőre nem exportáljuk. Nincs azonban megsze az idő, amidőn erre is sor kerül.

1934-ben kivittünk	49
1935-ben	51
1936-ban	50
1937-ben	64

millió dinár értékben.

Aprójószág kivitelünk évek óta állandó. Jelentősebb emelkedést nem mutat fel. Kivitelünk volt:

1934:	43
1935:	55
1936:	65
1937:	59

millió dinár értékben.

Mint hangsúlyoztuk, az 1938. év állatkivitele, minden jel szerint, jóval alul marad az 1937. év eredményénél. Oka:

a világszerte dúló száj és körömfájás okozta általános zárlat.

Algirből jött a vész, átcsapott Franciaországba, onnan tovább terjedt Németországon át a Balkánra. Következésképpen milliókra menő kár, amit sem az állattenyésztés, sem pedig az állatkereskedelem egyhamar alig heverhet ki. Közvetett eredménye viszont az, hogy Európa minden állatkivitelű államában erősen megnövekedett a vágott marha szállítása. Vágó marhában szegény országokban is nagy a vágatás, tehát a belföldi hústartalékokat ma mindenütt csökkentik.

Csehszlovákiába még a múlt hónapban meglehetősen nagy állatkivitelünk volt. Az utóbbi hetekben ismét apadt. Az olaszországi kontingenst teljesen kimerítettük. Újabb kontingens ki-

használására csak akkor kerülhet sor, ha az olasz kiiring jobban működik. Ma

állatexportőrjeink az olaszországi kivitelre hónapokig várnak.

Németországi marhakivitelünk kielégítő. Időközben, az ausztriai kontingens rendezésével kapcsolatban, nagyobb kontingenshez is jutottunk. Ebben a relációban tehát jelentősebb eredményekig juthatunk.

A kukorica árának drágulása, a felett hízalást átmenetileg csökkentette. A várható bő termés folytán az ár mérséklődik, számítanunk lehet tehát arra, hogy gazdáink a sertésüzemeltetést az eddigi arányokig folytatják. Hízott sertés ára nagyban, ma 8.50—9 dinár között alakul. Előszűlyban, nagyban a marháért 5—6 dinárt fizetnek. Az ár szilárd, inkább áremelkedés várható, mert a belföldi fogyasztás kielégítő. Az amerikai bőséges kukoricatermés folytán, az amerikai farmerek szövetségei Európába, főleg Angliába, ez év nyarán nagymennyiségű marhát és sertést szállítottak. A mi exportunkra ez az új esemény komolyabb hatást nem gyakorolt. Általában, állatkivitelünk normális keretek között zajlik le. Meglepetéstől, komoly visszaeséstől nincs mit tartanunk.

»»»□«««

□ Száj- és körömfájás a sztáribecesei járásban.

Mivel Sztáribecesején megállapították a száj- és körömfájást, a főszoigabiro rendelete szerint tilos a szabad forgalom a hasított-körmü állatokkal (szarvasmarha, disznó, birka és kecske) és a járlat kiadása is ezen jöszágokra megszünt. Vására eladhatók huszonnégy órán belül a hasított körmü állatok más községben is. A hízott hasítottkörmü állatvásárok is szünetelnek. Felhívattak az állattulajdonosok, ha észreveszik a száj- és körömfájás betegségét, vagy annak gyanúját, azonnal jelentsek a községi állatorvosnak, vagy az előjáróságnak, mert ellenkező esetben szigoruan megbüntetik.

Az európai száj és körömfájás és a jugoszláv állatkivitel

Az elmúlt rekordév nyomában — Hatszorosra nőtt a sertészsír kivitel — Külföldi piacaink felvendő képessége — Saját munkatársunktól —

Beograd, augusztus 3

Az utóbbi években, a jugoszláviai élő állat és állati termékek kivitele igen jelentősen megnőtt. Így például az élő sertés kivitele volt: millió dinár értékben:

1934-ben:	164
1935-ben:	264
1936-ban:	423
1937-ben:	424

Ez tulajdonképpen azt jelenti, hogy rövid négy év leforgása alatt a jugoszláv kivitelnek ez a fontos és vezető cikke majdnem megháromszorozódott. Friss hus kivitelünk ugyancsak lépfést tartott e megnövekedéssel s az elmúlt években így alakult:

1934:	133
1935:	252
1936:	266
1937:	235

millió dinár értékben. A kulmináció tehát, minden jel arra mutat, pontosan az 1936 év volt s ennek rekordkivitele alig fejleszthető tovább. A friss hus kivitel, mint látjuk, az elmúlt évben már gyengült.

Az élő marha kivitel az utóbbi években volt:

1934:	95
-------	----

1935:	57
1936:	87
1937:	161

millió dinár értékű. Az 1935 évi erőteljes visszaesést legnagyobb piacunknak, az olaszoknak elvesztése okozta, ahová az 1935 és 1936 években, az állandó szanckelés kötelezettségeink miatt nem exportálhattunk. A múlt évi élő marhakivitel annál erősebb volt. Valóságos rekord év. Ez évben, a száj és körömfájás miatt, aligha érhetünk majd nyomába.

A tojás kivitel lassu, de állandó emelkedést mutat. E cikk, a kivitele egészséges alapokon nyugvó megszervezését igazolja. Kivittünk az elmúlt években:

1934:	101
1935:	108
1936:	121
1937:	126

millió dinár értékben.

Sertészsír kivitelünk volt

1934:	19
1935:	58
1936:	101
1937:	123

millió dinár értékű. Négy év alatt — mint látjuk — meghatszorosozódott.

A jugoszláv külkereskedelem utóbbi éveinek történetében egyetlen

kellett énekelnie.

A közönség elragadtatásában valóságos dühöngött és alig akarták a termet elhagyni.

Az első előadás következménye óriási volt.

A tavasz vendéglős most csupa udvariasság volt és több szobát bocsátott most a színész társaság rendelkezésére. Előzékenységében annyira ment, hogy egy nagyobb összegű kölcsönt ajánlott fel előlegül a bevételre.

Smerkovnak pedig az első dolga volt, hogy a nyomdában feltűnő plakátokat nyomtatottak és azokat az egész városban kiragasztatta.

Az emberek pletykájának azonban még nagyobb hatása volt, mint a falragaszoknak és Grusa híre futótűzként terjedt el a városban.

A második előadás előtt Smerkov alig győzte a jegyeket eladni. Csak úgy özönlött a közönség a terembe. A harmadik estén a vendéglős tanácsára Smerkov felemelte a helyárat, mert látta, hogy a tomszki előkelőség is csak úgy tódul az előadásra.

Grusa népdalai csakhamar népszerűek lettek az egész városban. Az udvarlók egész serege vette körül a szép leányt, ki azonban egyáltalán nem volt megközelíthető, csak virágokat fogadott el.

Smerkov és társai szinte usztak a boldogságban. A bevételük annyira volt, hogy naponként mind-egyikükre husz rubei jutott. Nagyon jól tudták, hogy mindezt Grusának köszönhetik és azért

igyekeztek hálájukat kimutatni a szép leány irányában.

Egy szép napon pusztán kíváncsiságból maga a kormányzó Turbetzkoy herceg is megjelent az előadáson. Tisztjei beszéltek neki Grusáról és az öreg gavallért is odavezette a kíváncsiság.

Smerkov a hetedik menyországban érezte magát. Alázatos udvariassággal fogadta a hatalmas urat és felszólította társait, hogy szedjék össze magukat.

A herceg kísérei közül senki sem vette észre, hogy milyen mély benyomást tett Grusa reája. Ő olyan ember volt, aki uralkodni tudott magán.

Eddig oly egyedül, elhagyatottan élt s most hirtelen megmagyarázhatatlan vágy fogta el, hogy egy nő oldalán töltsen el hátralevő éveit.

Titokban érdeklődni kezdett Grusa előléte iránt, ami neki az összeköttetései révén könnyen sikerült is. Így megtudta a leány igen egyszerű történetét.

Grusa egy pétervári kereskedő leánya volt. Szülei korán elhaltak és Grusa kétségbeesésében elszereződött egy szentpétervári színházhoz segédszínésznőnek.

Ott figyelmessé lettek rá és később már nagyobb szerepeket is bíztak rá. Talán vitte is volna valamire, de egyszer csak hirtelen eltűnt a fővárosból, senki sem tudta, hogy hová. Azóta Smerkov társulatához tartozott. Az élete eddigi lefolyásából a herceg csak a legjobbat hallotta. A társai és társnői is a legszebben, a legdicsebbben nyilatkoztak róla, mint

az erkölcsösség megtestesüléséről.

Turbetzkoy herceg olyan férfi volt, aki nem sokat törődött az emberek felfogásával és dacolni tudott az előítéletekkel is. Mindazonáltal bizonyos mértékben tekintettel akart lenni az állására.

A szerencsétlen Smerkovnak egy napon a legnagyobb meglepetésére egy parancsot kézbesítettek, amely egy csapásra lerontotta a szép reményeit. A parancsban az állott, hogy Smerkov tartozik a várost huszonnégy óra alatt elhagyni, különben a kormányzó elfogja toloncoltatni.

— Mivel érdemelhetünk ezt ki — kiáltott fel kétségbeesetten az igazgató, amidőn társait tanácskozásra hívta egybe, hogy megvitassák, mitevők legyenek — ah, ez a zsarnok miért nem tűri tovább a városban az igazi művészetet.

De a panaszuik mit sem használt. Sőt, amikor Smerkov még egy utolsó kísérletet próbált meg, hogy a kormányzó határozatának megmáztatására bírja és e célból kihallgatásra jelentkezett, két szolgálja a kormányzó parancsára egyszerűen kidobta az utcára.

— A herceg azt üzeni, hogy ha nem fogod sietve a parancsát teljesíteni, még ráadásul huszonnégy fog reád veretni, — mondta az egyik lakáj vigyorogva a szerencsétlen Smerkovnak, aki most már belátta, hogy Oroszországban nincsen igazság.

Nem volt más hátra, mint engedelmessé válni.

Szerencsére a vendéglőssel tör-

tént leszámolás után még egy tekintélyes összeg állott rendelkezésre s így módjában állott meg egy lovat beszerezni, a szekeret kijavítani és még egyéb szükséges dolgokat beszerezni, úgy, hogy a hirtelen elutazás minden nagyobb nehézség nélkül megtörténhetett.

A társulat többi tagjai is jól fel voltak szerelve, pénzük is volt, úgy, hogy nem kellett koldusokként elhagyni a várost.

Az országutat a hó méternyi magasságban fedte s ezért csak nehezen tudtak előre jutni.

— Az Isten büntesse meg ezt a zsarnokot — sóhajtott fel az igazgató, amint az országuton haladtak.

A fővárosból való kivonulásuk kora reggel történt. Estefelé egy faluba értek, amelynek lakossága, a rendes házak után itélve, elég jómódúnak látszott s így Smerkov lassankint megbarátkozott a helyzettel.

Alig értek be azonban a faluba, újabb családás érte a társulatot. A vendéglő előtt ugyanis egy kozákcsoport állott, amelynek vezetője előre lovagolt és így szólt az igazgatóhoz:

— Te vagy az a Smerkov?

— Igenis én vagyok Smerkov Pál, szinigazgató!

— És ezek a társulatod tagjai?

— Igen!

— Jó, itt van a kormányzó parancsa, amely szerint it fel foglak tartóztatni benneteket és ozzetbe helyezlek, amíg a kormányzó további parancsokat nem küld.

(Folytatjuk)

A Tour de France kerékpáros verseny idei győztese, mint megírtuk, az olasz Bartali, III. éves franciskánus szerzetesnövendék lett.

SPORT

Csak egy helyen változott Noviszád csapata Oszijek ellen

A noviszádi alszövetség hírei

A noviszádi alszövetség igazgatótanácsa szerdán este megtartott ülésén felvette ideiglenes tagnak a gyurgyevói »Bácska SC«-t, továbbá felfüggesztette a csurugi Hajduk játékosait mindaddig, amíg a NAK-kal szemben fennálló 105 dináros tartozását ki nem fizeti.

romnegyednégy órai kezdettel, míg a főmérkőzés 5 órakor kezdődik a NAK-pályán.

Az előmérkőzésen az alszövetség átadja a NAK csapatának az ifjúsági bajnoki serleget.

A mérkőzés helyérei: tribünülés 20 dinár, ülőhely 15 dinár, állóhely 8 dinár, diákoknak és katonáknak 5 dinár.

A válogatott csapat tagjai félöt órakor tartoznak jelentkezni, felszereléssel, a NAK-pályán Dobrodol'szki alszövetségi kapitánynál.

A fegyelmi bizottság a következő játékosokra rótt ki büntetést: Létics (noviszádi Szlávia) 14 nap, Urbanek (petrovaradini Zrinyszki), Neuwirth (noviszádi Szlávia) és Greifenstein (NFK) 2 hónap, Guttman D, Guttman Vladimir és Mojzes (Makkabi) 1-1 hónap. A büntetés a hivatalos lapban való megjelenéstől, azaz augusztus 4-től számít.

Dobrodol'szki alszövetségi kapitány indítványára az Oszijek elleni városközi mérkőzésre a következő válogatott csapatot jelölték ki:

Platz (Vojvodina) — Majtány (Vojvodina), Avramovics (Radnicski) — Haasz (NAK), Ognjanov (Vojvodina), Koirba (NAK) — Szretykov (Vojvodina), Takács (Textil), Schossberger (Vojvodina), Németh (Vojvodina), Welker (Vojvodina).

Tartalékok: Dejánovics (Textil), Sztankov (NFK) és Hoffmann I. (Radnicski).

Előmérkőzést a NAK és ingyjai ZsSK ifjúsági csapatai játszanak, há-

Szomborban és Szentán is uszóverseny lesz vasárnap

A szombori Sport és a Szentai AK augusztus 7-én, most vasárnap uszóversenyt rendez. A két verseny előkészületeiről az alábbi tudósításaink számolnak be:

Vasárnap rendezi a SzAK szokásos évi uszó versenyét a Tiszán. A verseny kiemelkedő eseménye a beográdi uszóalszövetség bajnoksapatának a Szevernek és a jóképességű Brđjaninnak vendégserpezése. E két csapaton kívül több dunabánsági uszóklub is bejelentette részvételét, s így bizonyosra vehető, hogy elsőrendű mezőnyre lesz a SzAK versenyének. Különösen nagy érdeklődés előzi meg a vízipólótornát, ahol az alszövetségi bajnoknak nehéz ellenfele lesz a SzAK kitűnő vízipóló csapata, mely a legutóbbi találkozás során 2:2 arányú döntetlen eredményt ért a Szeverrel szemben. Az uszószámokban a SzAK különösen az ifjúsági uszókat szerepelteti, míg vízipólóban a tavalyi csapatával startol.

A vasárnapi szentai uszóverseny iránt nemcsak Szentán, hanem az egész Dunabánságban nagy érdeklődés nyilvánul meg. Ez lesz az erőpróbája az augusztus 14. és 15-én

Noviszádon rendezendő alszövetségi bajnokságnak. A vízipólóban az összes számottevő egyesületek indulnak. Hogy a küzdelem még érdekesebb legyen, a SzAK vezetősége a vízipóló torna győztesének értékes serleget ajánlott fel. Az uszószámokban a győztesek érmet kapnak. A versenyt délután fél három órai kezdettel bonyolítják le a Tiszán.

A szombori Sport vasárnap rendezi a Kralja Petra csatornában levő uszodájában nagy érdeklődéssel várt uszóversenyét. A Ferencsevics-serlegért a védő Karlováci Sport Egylet 25, a noviszádi Galeb 25 és a rendező egylet 30 uszót nevezett. Beográdi és petrovgrádi nevezésekre is számíthatnak úgy, hogy a verseny minden számában nívós és nagy küzdelemre van kilátás. A rendező szombori Sport vándorszerlegéért, melyet vízipólóra tüztek ki, a védő szombori Sport 2 csapattal, a noviszádi Galeb és a karlovaci K. S. U. egy-egy csapattal startol. A verseny vasárnap délelőtt 10 órakor kezdődik mérsékelt helyárrakkal és biztosra vehető, hogy a sportszerető szombori közönségnek izgalmas és szép versenyben lesz része.

Csik első ellenfele Londonban a német Fischer lesz

A nemzetközi Uszó Szövetség megajtette a sorsolást a londoni uszó és vízipóló Európa-bajnokságra.

A 100 m gyorsusztást két előfutamba jutott.

ban bonyolítják le s érdekes, hogy Csik és a német Fischer, a verseny favoritjai, egy előfutamba kerültek. A jugoszláv Wilfan a második előfu-

tamba jutott.

A 400 m gyorsusztásban is két előfutamba lesz, az elsőben a magyar Kuhnka, a német Arendt és a jugoszláv Cisar az ismertebb nevek, a másodikban Gróf Ödön és a német Plath a nagyágyuk.

Körülbelül ugyanez a beosztása az 1.500 m gyorsusztás két előfutamának is.

A vízipóló tornát a következő sorrendben bonyolítják le:

Szombat (augusztus 6): Belgium—Hollandia, Magyarország—Olaszország, Anglia—Németország, Jugoszlávia—Franciaország.

Hétfő (augusztus 8): Olaszország—Jugoszlávia, Németország—Belgium, Magyarország—Hollandia, Anglia—Franciaország.

Kedd (augusztus 9): Magyarország—Jugoszlávia, Franciaország—Olaszország, Anglia—Belgium, Németország—Hollandia.

Szerda (augusztus 10): Olaszország—Németország, Belgium—Jugoszlávia, Magyarország—Franciaország, Anglia—Hollandia.

Csütörtök (augusztus 11): Hollandia—Jugoszlávia, Belgium—Franciaország, Olaszország—Anglia, Magyarország—Németország.

Péntek (augusztus 12): Olaszország—Hollandia, Belgium—Magyarország, Németország—Franciaország, Jugoszlávia—Anglia.

Szombat (augusztus 13): Olaszország—Belgium, Jugoszlávia—Németország, Hollandia—Franciaország, Magyarország—Anglia.

Futball-eredmények:

SZTARA PAZOVA: Jedinstvo—Szlávia 7:1 (4:0), barátságos. A beográdi ligacsapat fölényesen győzött.

VARSÓ: Hungária—Lengyelország 3:1 (2:1). A budapesti kékfehérek lengyelországi portyájuk első állomásán a lengyel válogatottat kapták ellenfelül, amelyet szép játékkal győztek le Müller, Kardos és Titkos góljaival. A lengyel válogatott egyet len gólját Peterek lőtte tizenegyesből. Az 5.000 főnyi közönség élvezettel nézte a magyar csapat kitűnő játékát. A Hungária a következő összeállításban játszott: Szabó — Kiss, Bíró — Kalmár, Turay, Dudás — Sas, Müller, Kardos, Vidor, Titkos.

TENISZ

Ausztrália—Mexikó Davis-cup mérkőzése 4:1 arányban Ausztrália győzelmével végződött.

A svédországi Bastad városban nemzetközi verseny folyik, amelyen Mister G. (a svéd király) is játszik. Vegyespárosban a svéd uralkodó társnője a magyar Baumgarten Magda.

A magyar—olasz KK-mérkőzés szeptember 23, 24, 25-én lesz Budapesten.

Lengyelország férfi csapata Romániát 4:1 arányban győzte le, a női csapat pedig a csehszlovákok elleni KK-mérkőzésen ugyancsak 4:1 arányban győzött. A lengyel hölgyek legközelebbi ellenfele a döntőben a magyar női csapat lesz.

Zagrebben már néhány napja folyik a jugoszláv országos egyéni bajnokság. A versenybe ma már becsatlakoztak a Berlinből hazatért nagyágyuk is, ugymint Puncsec, Mitics és Kukulyevics, valamint a beográdi Radovánovics.

Nem engedélyezik a noviszádi Gvozsgyárt működését?

A noviszádi társadalmi egyesületek körében nagy megdöbbenést keltett az a mód, amelyen a nemrég megalakult Gvozsgyár akarta megerősíteni a csapatát. Az egyesülethez közelálló cég ugyanis ultimátumot adott a vállalatnál működő futballistáknak, hogy vagy belépnek a Gvozsgyárba, vagy elveszítik a cégnél viselt állásukat. Ez a sportszerűtlen és antiszociális eljárás természetesen az alszövetség vezetőinek sem tetszett s értesülésünk szerint az alszövetség elnöke azt ajánlja a JNSz-nek, hogy ne vegye fel tagjai sorába a Gvozsgyárt. Ugyancsak kérni fogja az alszövetség a testnevelési minisztériumot is, hogy ne engedélyezze a Gvozsgyár alapszabályait. Az alapszabályok szerint ugyanis az új egyesület az összes szakmabeli futballistákat egy csapatba akarja tömöríteni, ez pedig kivihetetlen, mert Livnicsár néven már működik és a bajnokságra is jelentkező egy hasonló cégszervezet. Az ügy érdekessége, hogy a Livnicsár és a Gvozsgyár egyik legelkeltebb vezetőségi tagja és játékos szerzője közös, ugyan az a személy. Ebből egyesek arra következtetnek, hogy a Gvozsgyáron keresztül az illető voltaképpen a Livnicsárt akarta megerősíteni úgy, hogy a játékosok előbb belépnek a Gvozsgyárba, ez pedig megszűnik vagy beolvad a Livnicsárba. Ilyen ügyesen dribliznek a zöld asztalnál...

Városi adót sem kell fizetni sport-rendezések után

Két héttel ezelőtt megírtuk, hogy a pénzügyminiszter eltörölte a sportesemények belépőjegyeire kivetett állami adót. Beograd város a legutóbb megtartott futballmérkőzések után megkísérelte, hogy a pénzügyminiszteri rendelet ellenére is behajtsa a városi adót, a rendezők azonban nem voltak hajlandók fizetni s az illetékes körök nekik adtak ígazat. A városi adót ugyanis az állami adó alapján vetik ki, miután pedig állami adó nincs, városi illetéket sem lehet kiróni.

Rövid sport hírek

Szomborban dr. Trbovljević Uros, az Olimpiai Bizottság elnökének kezdeményezésére kerékpáros egyesület alakult. Az új egyesületbe eddig már 100 tag kérte felvételét. Tekintettel arra, hogy Szomborban és környékén közel 20.000 kerékpáros van, valószínűleg megalakul az önálló szombori alsövetség is.

A Budapest-Klagenfurt válogatott ökölvívó verseny 12:4 arányú magyar győzelemmel végződött. A klagenfurti csapatot néhány bécsi ökölvívóval erősítették meg. A versenyen 3.000 főnyi közönség élén megjelent Seyss-Inquart birodalmi helytartó is.

A Sárosi-fivérek szabadsága, úgy látszik, betegeskedéssel fog eltelni. Sárosi doktornak, mint jelentették, a bokája duzzadt meg annyira, hogy járni is alig tud, Sárosi III-nak pedig ki kellett venni a manduláját.

A KK-góllövő listáján Bicán (Szlávia) vezet 8 góllal, második Sárosi dr. 7 góllal, harmadik holtversenyben Toldi, Bindea (Ripensia) és Kloc (Kladno) 7-7 góllal.

A Szombori AK vasárnap, augusztus 7-én nagyszabású népünnepélyt rendez az állomás közelében levő Kralj Alekszandar parkban. Belépődíj felnőtteknek 4, gyermekeknek és diákoknak 2 dinár.

A KK-döntő végleges határnapjai: szeptember 11-én Prágában és október 9-én Budapesten.

Magyarország második lett a müncheni nemzetközi vitorlás versenyen. A teljes helyezési sorrend: 1. Németország, 2. Magyarország, 3. Olaszország, 4. Svájc, 5. Lengyelország, 6. Hollandia, 7. Belgium, 8. Jugoszlávia és 9. Franciaország.

A lengyel-román atlétikai viadal 96:49 arányú fölényes lengyel győzelemmel végződött.

Zagreb és Brünn női futbalcsapatai vasárnap Lyublyanában mérköznek egymással.

!!!

A tekéző sport hírei

MINDEN 2-3 CSAPATRA JUT EGY SERLEG A SZUBOTICAI OBRTRNIK SERLEGTORNAJÁN

A szubotikai Obrtnik, mint ismeretes, e hó 14-21-ig, fennállásának 5 éves évfordulója alkalmával nagyszabású serlegmérkőzést rendez a helybeli és vidéki klubok bevonásával. A nagyszabású versenyen 10 díjat osztanak szét a résztvevő klubok között. Vándor díjat adományozott Lebach Gyula földbirtokos (nagy tekéző szobor, amelynek főbb alkotórészei tiszta ezüst) ez a szép díj 2-szer egymásután vagy 3-szor megszakítással jut véglegesen valamely klub birtokába.

További díjak: 65 cm hatalmas serleg (az Ipartestület adta). Fiszter Gusztáv gyáros, Vukovics Géza Ipartestületi titkár, Szekér Sándor elnök, Donyanov Szevén, Vojnic Lukács és Günst Herman adományai.

Ezen kívül a jubiláló klub minden benevezett klubnak külön emlékekkel kedveskedik, ezt azok is kapják, akik díjat nyernek.

Mivel az ilyen mérkőzéseken 20-30 csapat között vannak benevezések, tehát minden 2-3 csapatra jut egy gyönyörű serleg.

A díjakon kívül pénzbeli adományokat adtak: Malagurszki István, Sztantics József, Faragó Béla, és Grim Viktor, amiért is ezután mond a rendező egyesület hálás köszönetet.

A verseny úgy a vidéki, mint a helybeli csapatoknak igen kedvező, annál inkább, mert minden csapat 6 játékosal vesz részt, ami az utiköltségnél nagy előny. Benevezési díj csapatonként 80 dinár.

Az Obrtnik 14-én délelőtt 10 órakor diszkozszyulést tart, amelyen ismertetik az egyesület 5 éves multját. (Az öt év alatt most nyerte meg a csapat a bajnokságot.)

21-én a versenyek befejeztével a klub társasvacsorát rendez tagjai, valamint a jelenlévők részére. Egy teríték ára 10 dinár.

Méhészei és vadászati kiállítás Vrbászon

A novivrbászi ipartestület augusztus 7-ig tartó jubileumi kiállítását méhészkiállítással is egybekötötték, tekintve, hogy Vrbászon van az ország egyetlen méhészeti cikke és kellek gyára és hogy a vrbászi iparosok szenvedélyes méhészek is.

Már a tavasszal az evangélikus egyház kertjében, szemben a gimnáziummal nagy területen mézelő növényeket vetettek, melyek most vannak teljes virágzásban. Tizenhét méhész állította ki itt különböző rendszerű méhkasát, termékenyítő, anyakirálynőnevelő és megfigyelő szekrényeit.

Zümmögve röpködnek a szorgalmas méhecskék a kasok körül. Néhol agógóva figyelik őket a jelenlévő méhész, mert gyanus csoportokban csüngenek a kasok bejáratánál. Királynőt jöttek rabolni más kasokból. Az érdeklődőknek készséggel bemutatják, mint dolgoznak a méhek. Csak felnyitják a kasok és szekrények ajtaját és üveg mögött megfigyelhetők a sejteket építő, petét rakó, mézet raktározó, himport szállító szorgalmas kis munkások.

A kiállításon a következő novivrbászi méhészek vesznek részt: Gacsics Sztankó vándorkassal, anyakirálynő nevelővel, termékenyítővel és megfigyelő szekrényvel, Weisz János »Mátyás« köpenykassal és méhész eszközzel, Schmidt Fülöp, Sánta Mihály, Cvejics Zsvikó és Haselnuss Gyula Boczonádi-vándorkassokkal, Kirst Fülöp kétkirálynős vándorkassal, Wagner Henrik fatöng és vándorkassal, Schindler János és Skoda Vencel »Licht« vándorkassal, Schiffler György szalmakassal és méhész eszközzel, Kuch János, Hirsch Lajos, Mengel János és Frick J. Pál termékenyítő szekrényekkel, Kiltz János vándorkassal és termékenyítő szekrényvel. Kiltz termékenyítő szekrényének érdekessége, hogy a méhek mulépre úgy építik az adott formára, hogy abból az állami cimeralakja jön ki Walter Mátyás saját rendszerű kasát állította ki, Giesze Dániel pedig toronyszerű megfigyelő szekrénykéjét.

A kert egyik sarkában van a méhitató, mellette a vándorméhész teljesen felszerelt sátra, ággal, tűzhelyel és pergetéshez szükséges felszerelésekkel. Külön teremben van a vrbászi méhészeti cikke gyáranak minden termékét bemutató kiállítás statisztikai és propaganda táblákkal.

A kiállítás e csoportjának igen sok látogatója van és azzal a haszonnal fog járni, hogy nagyon sokan megkedvelik majd a méhészkedést.

Vasárnapra, augusztus 7-ére engedélyezték a méhészek országos kongresszusát és mintegy 500 méhészt várnak arra az ország minden részéből.

A polgári iskola egyik nagytermében elhelyezett érdekes vadászkiállítást Kirst Fülöp sztarivrbászi puskműves, izig-vérig vadászember és Schenk Henrik sztarivrbászi madárki-tömő, a budapesti madártani intézet igazgatójának öccse rendezték. Elethű környezetben kitömött madarak és állatok minden fatájja látható. Valamennyit a középbácskai vadászterületen ejtettek el. Külön medencében uszálnak és tollszokodnak a barnatollu buvárcsák. Az egyik ketrecben négy eleven vércse fér meg barátságosan egy galambbal, a másikban éjjeli baglyok értelmes pillantással bámulnak a kiállítás látogatóira. A sok vadász-eszköz között feltűnik a fegyverkiállítás, hol a XVI. századtól kezdve a mai napig használt vadászfegyvereket mutatják be.

NYILTTÉR*

FIGYELMEZTETES

Figyelmeztetek mindenkit, hogy fi-amnak, Jurik Mihálynak senki ne hitelezzen, mert felelősséget érte nem vállalok és adósságait ki nem fizetem. Noviszád, 1938. augusztus 4.

JURIK JANKO

4832 Paunova 2.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Városi Mozi - Subotica

Csütörtöktől - vasárnapig
Közkirovántra:

Eggerich Márta

legnagyobb sikert arató filmjében, a

Szerelmes melódiák

című, csodálatosan szép LEHAR operettben

A főszerepekben még:

Leo Slezak, Ida Wüst,

Ro I Wanka, Hans Moser

Gazdag pótműsor!

Esti előadások

a nyári moziban!

Tervezi és készíti a legmodernebb összes

kárpitos és diszító

munkákat a legszolidabb áron

TREBICS kárpitos, SZUBOTICA,

Jelacsiceva 9.

SZÜLŐK! Itt az idő, hogy a pótvizsgára utalt diákok készüljenek a vizsgára. Diákokat a Polgári iskolából és a gimnázium alsó osztályaiból jótállás mellett előkészítik számtanból és a többi tantárgyakból, szerény díjazás mellett. Jelenkezzenek minél előbb: Sztarcsevicsnál, Noviszád, Szave Rajkovicsa 10. 4839

FOGYASSZON kizárólag csak garatáltan tiszta

„Braća Marić-féle“

étolajat

A legjobb, leggazdaságosabb, legegészségesebb, felülmulthatatlan és versenyképes.

Munkarubát

csak ezzel a védjeggyel

vegyen

APRÓ-HIRDETÉSEK

egy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1 dinár, NAGY BETŰS 2 dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12 dinár. Hirdetéseket a másnapi lapra délután 4 óráig veszünk fel. A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli

ALLÁST KERES

Sofför, józan, megbízható, többéves bizonyítványokkal alkalmazást keres. Cim a kiadóban. 4838

ELADÓ

Szülőprés és hordók, jó állapotban eladók. Cim a kiadóhivatalban. 4835

Jómeneteli vendéglő Szubotican a beltéren más vállalkozás miatt eladó, esetleg kiadó. Cim a szubotici kiadóban. 364

KERESLET

Egy kifutófia vagy lány azonnal felvétetik. Kullik szabó, Noviszád, Kralja Alekszandra 3. 4828

Keresek azonnali belépésre egy kifutófiut. »Jugorublj«, Noviszád, Szremzska 11. sz. 4834

Jóházból való fiu szabó-tanoncnak felvétetik. Petra Zrinyszkog 51., Noviszád. 4835

Kifutót, biciklivel rendelkezőt keres azonnali belépésre Farkas és Dürbeck nyomda, Noviszád, Zselyeznicska 30. 4831

Üzleti portált keresek megvételre, 3 vagy 3.5 méter széleset. Cimeket a kiadóba kérek. 4845

A saját Gazdakör korcsmárost keres, ki megfelelő italmérsi engedélyekkel rendelkezik, kinek az épületet táncteremmel, udvarral, tekepályával, italmérsi felszerelésekkel bérbe adja. Érdeklődők forduljanak azonnal az elnökséghez. 4847

Azonnalra keresek 2 szoba, konyha, speizből álló lakást. Cimeket: »Állandó lakó« jeligére a kiadóhivatalba kérek. 4849

KÜLÖNFÉLE

DR. FILIPON CREME

a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ara helyben 12.—, vidéken 14.— dinár. Apoteka Kuchler, Vrsac. 2474

Jól akar étkezni? Látogassa meg az ujonnan megnyitott »Gradjanska Menza«-t, a Laze Telecskog ucca 9. szám alatt, Kat. porta. Ebéd 8.—, vacsora 5.—, reggeli 3.— dinár. 4460

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
Telefon: 21-37, éjjel 20-58
Felelős kiadó: **Andreo Dezső**
A kiadóhivatal vezetője: **Blazsek Ferenc**
Pretpлата — Előfizetés:
Egy óra . . . . . 28— dinár
(kihordó útján 30 din.)
Három óra . . . . . 80— dinár
(kihordó útján 85 din.)
Félévre . . . . . 160— dinár
(kihordó útján 172 din.)
zlati svakodneвно - Megjelenik naponta
Pošt. čekovni račun — Postacsekkszámla:
Zagreb, 46.692